

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

**ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ , ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ
ΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΕΝΙΑΙΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ.**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΙΖΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

**ΟΜΑΔΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: ΒΑΪΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ,
ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ**

**ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑΣ
ΧΑΤΖΗ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑ
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ 161/030/62**

ΜΥΤΙΛΗΝΗ 2008

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας, θεωρώ υποχρέωση μου να εκφράσω τις ειλικρινείς και θερμές ευχαριστίες μου σε όλους όσους με τη συμβολή τους με βοήθησαν και έφερα σε πέρας αυτή την εργασία.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον υπεύθυνο καθηγητή μου και μέλος της τριμελούς μου επιτροπής, καθηγητή κύριο Κίζο Αθανάσιο για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση του για την προετοιμασία και οργάνωση της διπλωματικής μου διατριβής, για την πρόθυμη και υπομονετική καθοδήγηση του καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής της και την αμέριστη συμπαράσταση του.

Ευχαριστώ πάρα πολύ τον κύριο Βαΐτη Μιχάλη, καθηγητής εξίσου του τμήματος Γεωγραφίας για την πολύτιμη βοήθεια του στον καθορισμό του πλαισίου της εργασίας μου, διότι με τις γνώσεις του στα ηλεκτρονικά προγράμματα των υπολογιστών βοήθησε στην πιο γρήγορη εύκολη σύνταξη των αποτελεσμάτων αυτής της έρευνας.

Πολύ σημαντική ήταν και η βοήθεια του επίσης καθηγητή του τμήματος Γεωγραφίας, κύριου Θεωρή Ιωσηφίδη όπου σε κάθε απορία μου ήταν πολύ πρόθυμος να βοηθήσει σε οποιαδήποτε δυσκολία βρισκόμουν πριν και κατά την συγγραφή της άσκησης.

Ακόμα θέλω να ευχαριστήσω την Αγροτική Ένωση της Μυτιλήνης και ιδιαίτερα τον κύριο Γιάννη Φλωρίδη όπου μας παραχώρησε κάποια στοιχεία από τη βάση της ενιαίας ενίσχυσης του 2007 για τους αγρότες της Μυτιλήνης όπου σε αυτά τα δεδομένα στηρίχτηκε ολόκληρη η διατριβή μου, τη Καλαβρουζιώτη Λεμονιά όπου ήταν από τα πρώτα άτομα που έμαθαν όσα γνωρίζω για τις αγροτικές ενισχύσεις και για τον τρόπο που καταχωρούνται και σχεδιάζονται τα αγροτεμάχια στη βάση δεδομένων της ενιαίας ενίσχυσης. Καθώς και όλους τους υπαλλήλους του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. που με βοήθησαν να μαζέψω και να οργανώσω το υλικό της εργασίας ύστερα από συνεντεύξεις και συζητήσεις.

Τις ευχαριστίες μου θα ήθελα να εκφράσω και στις υπαλλήλους της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου όπου πρόθυμα πάντα με βοηθούσαν να βρω το υλικό που αναζητούσα.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον πατέρα μου, τους φίλους μου Μαρία Πατσέλη και τον πατέρα της Παναγιώτη Πατσέλη όπου είναι διευθυντής στην Αγροτική τράπεζα όπου συνδέεται έμμεσα με τις αγροτικές ενισχύσεις και πληρωμές των δικαιούχων, τη Μαίρη Μάνου, τη Χρύσα Μυλωνά, Αναστασία Μάρκου, τον Μίλτο Μελιάδη και τον Κωνσταντίνο Σιμιτζή για τη βοήθεια τους στη συγκέντρωση δεδομένων, βιβλίων και σημειώσεων , καθώς και την ηθική και ψυχολογική υποστήριξη.

Ως επιστέγασμα της φοίτησης μου στο Τμήμα Γεωγραφίας με αφορμή την πτυχιακή μου εργασία, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου , η οποία με στήριξε ηθικά και οικονομικά καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης μου.

Περιεχόμενα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
2. ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΠ	9
2.1 Ιστορική αναδρομή στην ΚΑΠ	9
2.1.1 Το ελαιοκομικό μητρώο	13
2.1.2 Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου	14
2.1.3 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.	15
2.2 Η ενιαία ενίσχυση	17
2.2.1 Καθεστώς ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης (ΚΕΣΕ)	22
2.2.2 Στρεμματικές ενισχύσεις για τις μεγάλες καλλιέργειες	22
2.2.3 Πολλαπλή συμμόρφωση	23
2.2.4 Εθνικό απόθεμα	24
2.3 Οργανισμός πληρωμών και ελέγχου κοινοτικών ενισχύσεων προσανατολισμού και εγγυήσεων. (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε)	27
2.3.1 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.	28
2.3.2 ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΩΝ	30
3 ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	33
3.1 Ερωτήματα	33
3.2 Δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν	37
3.3 Τα προβλήματα των αγροτεμαχίων στη Λέσβο	39
3.3.1 Ανάλυση της βάσης της ενιαίας ενίσχυσης του 2007	42
3.4 Τα βήματα που ακολουθήθηκαν για το καθαρισμό της βάσης.	46
4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	48
4.1 Η Λέσβος	48
4.1.1 Οικονομία της Λέσβου	50
4.1.2 Το δέντρο της Ελιάς.	51
4.2 Κατανομή χρήσεων γης και έκτασης (Βάση 2007)	52

4.3 Κατανομή εκτάσεων χρήσεων γης σύμφωνα με την απογραφή του 2000. _____	54
4.4 Σύγκριση των στοιχείων του 2007 με τα στοιχεία της απογραφής του 2000 _____	55
4.5 Συγκριτικός πίνακας των στοιχείων της βάσης της ενιαίας ενίσχυσης του 2007, της γεωργικής απογραφής του 2000 και των στοιχείων από τις εκδόσεις του Γιοβάνη Χ. το 1991. _____	58
4.6 Κατανομή αριθμού αγροτικών εκμεταλλεύσεων και εκτάσεων των δικαιούχων ανά δήμο του νησιού. _____	59
4.7 Κατανομή της ηλικίας των δικαιούχων ανά Δήμο της Λέσβου. _____	61
4.8 Κατανομή των δικαιούχων της ενιαίας ενισχύσεις σε ηλικιακές ομάδες (κλάσεις). _____	63
4.9 Κατανομή των ηλικιακών κλάσεων με τις χρήσεις γης. _____	64
4.10 Κατανομή της ηλικίας των δικαιούχων με το φύλλο. _____	65
4.11 Κατανομή του φύλλου των δικαιούχων με τις χρήσεις γης. _____	67

5. Συζήτηση- Συμπεράσματα. _____ 70

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ _____ 72

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ _____ 73

Αφιερωμένο σε όλους του καθηγητές
του τμήματος Γεωγραφίας
για την αμέριστη συμπαράσταση τους
και τη πολύτιμη βοήθεια τους.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή επιχειρεί να διερευνήσει τα χαρακτηριστικά των δικαιούχων της ενιαίας ενίσχυσης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) στο νησί της Λέσβου. Τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τόσο τις αγροτικές χρήσεις γης (είδος, έκταση, τεμάχια) όσο και τους δικαιούχους (φύλο και ηλικία) της ενιαίας ενίσχυσης και η διερεύνηση πραγματοποιείται και χωρικά, ανά Δήμο του νησιού. Τα χαρακτηριστικά αυτά συγκρίνονται και με τα αντίστοιχα ευρήματα της Απογραφής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας του 2001 για το νησί.

Η μέθοδος που ακολουθήθηκε ήταν η ανάλυση των δεδομένων των αρχείων της ενιαίας ενίσχυσης του 2007. Η ανάλυση έγινε έπειτα από τη συγκέντρωση σε μια βάση δεδομένων και του «καθαρισμού» των δεδομένων από σφάλματα και επαναλήψεις εγγραφών. Η ανάλυση περιλαμβάνει τόσο περιγραφικά στατιστικά για τις μεταβλητές, όσο και συσχετίσεις μεταξύ των τιμών τους για να διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά των εκμεταλλεύσεων και των αρχηγών τους. Οι συγκρίσεις με τα δεδομένα της Απογραφής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας γίνεται με τη χρήση μέσων όρων συνήθως, καθώς το είδος των δεδομένων είναι διαφορετικό.

Οι λόγοι πραγματοποίησης αυτής της έρευνας είναι από τη μια το προσωπικό ενδιαφέρον της συγγραφέως για την αγροτική παραγωγή στο νησί και ιδιαίτερα για την ελαιοπαραγωγή και τις εκτάσεις ελαιώνων. Από την άλλη, μια γενικότερη ανάγκη χωρικής και χρονικής διερεύνησης των χαρακτηριστικών της αγροτικής παραγωγής (εκμεταλλεύσεις και παραγωγοί) σε μια περιοχή με ιδιαίτερα έντονο αγροτικό χαρακτήρα.

Η αφορμή δόθηκε κατά τη άσκηση που πραγματοποίησα στα γραφεία της αγροτικής ένωσης και του ΟΠΕΚΕΠΕ (Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων) στον έλεγχο των δικαιούχων της ενιαίας ενίσχυσης στο νησί της Λέσβου του 2007. Κατά την περίοδο εκείνη, ήρθα σε επαφή με τους παραγωγούς της ελιάς αλλά και άλλων ειδών ύστερα από συχνές επισκέψεις σε διάφορες περιοχές του νησιού και καταγραφή των χρήσεων γης σε αυτές.

Ειδικότερα η καλλιέργεια της ελιάς καταλαμβάνει ένα σημαντικό μέρος της εργασίας και για αυτό το λόγο της αφιερώνεται μια χωριστή ενότητα σε αυτή την εργασία (Κεφάλαιο 4). Στη συνέχεια, παρουσιάζονται συνοπτικά οι πολιτικές ενίσχυσης των αγροτών μέσω της ΚΑΠ στη χώρα μας μαζί με μια σύντομη ιστορική αναδρομή. Έπειτα, παρουσιάζονται αναλυτικά τα δεδομένα και οι διαδικασίες καθαρισμού και επεξεργασίας τους και οι δείκτες που παρήχθησαν από αυτά και χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση. Ακολουθεί η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ανάλυσης και τα συμπεράσματα της διατριβής.

2. ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΑΠ

2.1 Ιστορική αναδρομή στην ΚΑΠ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να ορίσουμε μερικά θέματα για τις νομοθεσίες που υπήρχαν για την αγροτική πολιτική και πως μεταρρυθμίστηκαν μέσα στο χρόνο.

Η κύρια πολιτική ήταν η Κοινή Αγροτική Πολιτική λεγόμενη και ΚΑΠ και ήταν από τους πρώτους πολιτικούς τομείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η Κοινή Αγροτική Πολιτική αποτελεί το εργαλείο με το οποίο προωθείται η πολιτική της ΕΕ στον αγροτικό χώρο. Άρχισε να σχεδιάζεται και να εφαρμόζεται από τα πρώτα βήματα συγκρότησης της ΕΕ (1957 Συνθήκη της Ρώμης, 1962 θέσπιση της πρώτης ΚΟΑ, Κοινές Οργανώσεις Αγορών) και αποτελεί μέχρι σήμερα την πρώτη, την πιο ολοκληρωμένη και τη μοναδική πραγματικά κοινή τομεακή πολιτική που ασκείται στο πλαίσιο της ΕΕ.

Από τη στιγμή που ένα κράτος εντάσσεται στην ΕΕ δεν μπορεί να ασκήσει εθνική αγροτική πολιτική. Παρά τα σχετικά “παραθυράκια” που αφήνει η κοινοτική νομοθεσία, στην πράξη σχεδόν όλα τα εθνικά μέτρα και οι πολιτικές καταργούνται και η κρατική πολιτική στη γεωργία περιέρχεται σχεδόν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της ΕΕ. Αποτελεί τη σημαντικότερη τομεακή πολιτική της ΕΕ από θεσμική, κανονιστική και δημοσιονομική άποψη (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων 2006). Πάνω από το 50% του “κοινοτικού κεκτημένου” αφορά τη νομοθεσία της ΚΑΠ (αποφάσεις, κανονισμοί, οδηγίες κ.λπ.).

Είναι η τομεακή πολιτική που εξακολουθεί (παρά τις συνεχείς μειώσεις) να απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του κοινοτικού προϋπολογισμού: περίπου το 80% στη δεκαετία του '70, το 70% στη δεκαετία του '80, για να πέσει στο 45% το 2000.

Μέσω της ΚΑΠ υπαγορεύθηκαν και θα υπαγορεύονται στη χώρα μας οι πολιτικές για τον αγροτικό τομέα. Η διαμόρφωση της ΚΑΠ γινόταν και θα γίνεται με βάση τις ανάγκες, τους προσανατολισμούς, τους στόχους και τα συμφέροντα των ισχυρών της ΕΕ.

Οι στόχοι της ΚΑΠ καθορίζονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης της Ρώμης και αυτοί είναι:

1. Βελτίωση της γεωργικής παραγωγικότητας και αποτελεσματικότητας,
2. Αύξηση των εισοδημάτων των αγροτών,
3. Σταθεροποίηση των αγορών,
4. Εγγύηση της διαθεσιμότητας της παραγωγής,
5. Εξασφάλιση λογικών τιμών για τους καταναλωτές.

Το εργαλείο επίτευξης για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων είναι η Εξασφάλιση τιμής στα προϊόντα με την επιβολή εισαγωγικού δασμού. Σε μερικές περιπτώσεις εντούτοις η προσφορά στην ΕΕ υπερβαίνει τη ζήτηση έτσι ώστε η άμυνα κατά των εισαγωγών να είναι ανεπαρκής για να εξασφαλίσει ότι οι στόχοι των τιμών επιτυγχάνονται. Σε αυτήν την περίπτωση άλλες δυνατότητες είναι η επέμβαση με αγορές και εξαγωγικές επιδοτήσεις (πληρωμές αποκατάστασης). Επίσης χρησιμοποιούνται επιχορηγήσεις συντελεστών παραγωγής (π.χ. νερό, καύσιμα) ενώ υπάρχει μια αυξανόμενη εμπιστοσύνη για τις άμεσες πληρωμές.

Ως αποτέλεσμα της ΚΑΠ η ΕΕ είναι σήμερα κατά ένα μεγάλο ποσοστό αυτοσυντηρούμενη σε τρόφιμα. Εντούτοις, αυτό έχει επιτευχθεί με τεράστιο δημοσιονομικό κόστος και οι εγγυήσεις τιμών αντιπροσωπεύουν σήμερα το 60-70 τοις εκατό των εξόδων της ΕΕ.¹

Το δημοσιονομικό κόστος αυξάνεται σπειροειδώς καθώς οι αγρότες αυξάνουν την προσφορά και εντείνουν την παραγωγή των ισχυρά υποστηριζόμενων προϊόντων

Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές στις επιχορηγήσεις μεταξύ των προϊόντων, γεγονός που είναι δύσκολο να εξηγηθεί, εκτός από την πίεση που ασκούν διάφορα συμφέροντα και συντεχνίες. Πολλές φορές παρατηρείται να υποστηρίζεται υπέρμετρα η παραγωγή ενός αγαθού σε μια χώρα που το παράγει σε μεγάλη ποσότητα, ή αντιθέτως να παίρνονται μέτρα για τη μείωση της παραγωγής ενός προϊόντος που παράγεται σε μικρές ποσότητες παρότι η κατανάλωσή του στη χώρα αυτή είναι υψηλή.

Όπως προαναφέραμε οι αγροτικές ενισχύσεις διαμορφώνονταν ξεχωριστά για κάθε προϊόν - με βάση το δικό του Κοινοτικό Κανονισμό για κάθε συγκεκριμένη Κοινή Οργάνωση Αγοράς (ΚΟΑ) - και δίδονταν στους δικαιούχους-παραγωγούς ανάλογα με το ύψος ή τον όγκο της παραγωγής που επιτύγχαναν ή τα στρέμματα που καλλιεργούσαν.

Σχεδόν κάθε Κοινή Οργάνωση Αγοράς είχε της δική της εμπορική περίοδο, δηλαδή διαφορετική προθεσμία υποβολής αιτήσεων από τους παραγωγούς και επίσης διαφορετική έναρξη και καταληκτική ημερομηνία καταβολής των Ενισχύσεων πράγμα που δημιουργούσε και οδηγούσε σε αρκετά μπερδέματα και προβλήματα

¹ Όλα αυτά τα στοιχεία είναι από τα στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, από το άρθρο «Επιδότησεις αγροτών & η ΚΑΠ της ΕΕ» (14/11/2006)

τόσο για τους παραγωγούς τόσο και για τους αντίστοιχους φορείς που ήταν υπεύθυνη για αυτά τα θέματα..

Για παράδειγμα,

- οι παραγωγοί που καλλιεργούσαν σιτηρά, αραβόσιτο, ρύζι, ελαιούχα, πρωτεϊνούχα, όσπρια κλπ, υπέβαλλαν Δήλωση στο ΟΣΔΕ «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» τον Μάιο κάθε χρονιάς και πληρώνονταν τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο της επόμενης,
- οι βοοτρόφοι, που διατηρούσαν ή οδηγούσαν σε σφαγή τα βοοειδή τους υπέβαλλαν επίσης Δήλωση στο ΟΣΔΕ «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» τον Μάιο, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, αλλά προκειμένου να εισπράξουν το πριμ σφαγής ήταν υποχρεωμένοι να υποβάλλουν και άλλη ή άλλες αιτήσεις, ανάλογα με την περίοδο της σφαγής, ενώ εισέπρατταν τις ενισχύσεις τον Μάιο του επομένου έτους,
- οι ελαιοπαραγωγοί που μας ενδιαφέρουν και περισσότερο για αυτή την εργασία είναι αυτοί που έμπλεκαν σε ένα δύσκολο δρόμο της γραφειοκρατίας μιας και υπέβαλλαν συνέχεια αιτήσεις και δηλώσεις όπως θα δούμε παρακάτω.

Αρχικά υπέβαλλαν δήλωση καλλιέργειας τον Νοέμβριο, αλλά και δήλωση στο ΟΣΔΕ(**Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου**)² τον Μάιο του επόμενου έτους, καθώς και αίτηση ενίσχυσης μέχρι το τέλος Ιουνίου του ίδιου έτους , για να εισπράξουν την ενίσχυση σε δύο δόσεις, προκαταβολή μετά τις 15 Οκτωβρίου και την εξόφληση ένα χρόνο αργότερα. Δηλαδή από τη δήλωση καλλιέργειας τον Νοέμβριο μέχρι την είσπραξη της προκαταβολής μεσολαβούσε ένας χρόνος και για την εξόφληση δύο χρόνια.

² Το ΟΣΔΕ θα αναλυθεί παρακάτω. Τα στοιχεία για το σύστημα αυτό υπάρχουν σε ξεχωριστό αναλυτικό κεφάλαιο στην ηλεκτρονική σελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & τροφίμων.

Αντίστοιχες διαδικασίες προβλέπονταν και για τα άλλα προϊόντα και κοινοτικά καθεστώτα.

Εδώ πρέπει να αναφέρουμε λίγα πράγματα για το Ελαιοκομικό μητρώο και το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ) για την καλύτερη κατανόηση των προαναφερόμενων.

2.1.1 Το ελαιοκομικό μητρώο

Η κατάρτιση του ελαιοκομικού μητρώου αποτελούσε υποχρέωση της χώρας μας για την δημιουργία μιας γεωγραφικής βάσης δεδομένων, όπου θα απεικονίζονταν τα ελαιόδεντρα όλης της χώρας. Το έργο αυτό ξεκίνησε από την προηγούμενη Κυβέρνηση και «ολοκληρώθηκε» σύμφωνα με τις δηλώσεις της τότε Κυβέρνησης στο τέλος του 2003.

Ωστόσο αντιμετώπισε έντονη κριτική σε ελαιοκομικές περιοχές ως προς την αξιοπιστία του. Για το λόγο αυτό, και για τις απαιτούμενες τροποποιήσεις του μητρώου, προκηρύχτηκε διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου για την επικαιροποίηση των μεταβολών που στο μεταξύ είχαν συντελεστεί.

Η ανάδειξη αναδόχου καθυστέρησε λόγω δικαστικής εμπλοκής και ο διαγωνισμός ακυρώθηκε από το Συμβούλιο της Επικράτειας. Είναι δε γνωστό ότι δεν μπορούσε να προχωρήσει το έργο αυτό με απευθείας ανάθεση για λόγους νομιμότητας. Εν όψει αυτής της κατάστασης, η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠ.Α.Α.&Τ. έχει καθιερώσει ένα σύστημα για την ενημέρωση του μητρώου μέσω Διαδικτύου, συνδεδεμένο με τις 54 Νομαρχίες (Δ.Α.Α.) της χώρας. Η εργασία αυτή διευκολύνεται εκ των πραγμάτων από τη φετινή διαδικασία διορθώσεων από τις κατά τόπους Ε.Α.Σ, ώστε να υποδεικνύονται και προσδιορίζονται υπαρκτά αγροτεμάχια στη σωστή τους θέση.

2.1.2 Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου

Κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου το οποίο επιτρέπει τον έλεγχο των αιτήσεων ενίσχυσης που υποβάλλονται από τους κατόχους εκμετάλλευσης. Μέσω του συστήματος αυτού, το κράτος είναι σε θέση να ελέγχει τα αγροτεμάχια, τα δικαιώματα πληρωμής και τις αιτήσεις παροχής ενίσχυσης. Αυτό το σύστημα πρέπει να περιλαμβάνει:

- μία ηλεκτρονική βάση δεδομένων με τα στοιχεία των δικαιούχων που περιέχονται στις αιτήσεις παροχής ενίσχυσης στη χώρα μας αυτή τη βάση τη δημιούργησε ο ΟΠΕΚΕΠΕ ,
- ένα ηλεκτρονικό σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων με τη χρήση συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών (GIS),
- ένα σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής των Δικαιωμάτων Ενίσχυσης, που περιλαμβάνει όλα τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης και τον αριθμό και την αξία των δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης,
- τις Αιτήσεις καταβολής Ενίσχυσης,
- ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Ελέγχου που περιλαμβάνει και σύστημα αναγνώρισης και καταγραφής των ζώων και
- ένα μοναδικό σύστημα καταγραφής της ταυτότητας κάθε γεωργού, που υποβάλλει αίτηση για παροχή ενίσχυσης.

Το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου πρέπει να διασφαλίζει τη συμβατότητα ανάμεσα στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων, το σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων και την διενέργεια διαχειριστικών ελέγχων.

Λόγω αυτών των προβλημάτων η ΕΕ προσπάθησε με αναθεωρήσεις και μεταρρυθμίσεις να διορθώσει τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν με την αρχή της ΚΑΠ. Πρώτη προσπάθεια ήταν το 1992 και στη συνέχεια το 1999 (Agenda 2000) άνοιξε στην ΕΕ η συζήτηση για την επανεξέταση ή τροποποίηση ή αναθεώρηση της ΚΑΠ.

Για την Ελλάδα κοινός παρονομαστής όλων των αναθεωρήσεων ήταν η χειροτέρευση των αγροτικών πολιτικών σε κάθε προϊόν, το δυνάμωμα της αντιαγροτικής πολιτικής: νέοι περιορισμοί (πλαφόν) στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων, μείωση των επιδοτήσεων, αυξήσεις στα πρόστιμα συνυπευθυνότητας κ.ά. Η κρίση και τα αδιέξοδα που αντιμετωπίζει η αγροτική οικονομία των δυτικοευρωπαίων "εξάγεται" μέσω της ΚΑΠ και στην Ελλάδα.

Με βάση την Agenda 2000 η επόμενη αναθεώρηση της ΚΑΠ είχε καθοριστεί για το 2006. Για μια σειρά λόγους, με κυριότερους την οικονομική ύφεση, τον ανταγωνισμό στα πλαίσια του ΠΟΕ και τη διεύρυνση της ΕΕ (με τις 10 νέες χώρες ο αγροτικός πληθυσμός θα αυξηθεί κατά 56%, η αγροτική έκταση κατά 26%, οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις κατά 74%), δρομολογήθηκαν η ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΑΠ και η μη τήρηση του αρχικού χρονοδιαγράμματος που η ίδια η ΕΕ είχε καθορίσει.

2.1.3 ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΠ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

- Η χώρα μας από εξαγωγέας αγροτικών προϊόντων (πριν από την ένταξη) κατάντησε εισαγωγέας, με συνέπεια να δυναμώνει η εξάρτηση (διατροφική, αλλά όχι μόνο) από τους δυτικοευρωπαίους ιμπεριαλιστές.
- Το αγροτικό εμπορικό ισοζύγιο, ενώ παρουσίαζε πλεόνασμα στα χρόνια πριν από την ένταξη, από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 γίνεται ελλειμματικό, με το "άνοιγμα" εισαγωγών-εξαγωγών διαρκώς να αυξάνεται από χρόνο σε χρόνο (το 1975 το πλεόνασμα ανερχόταν σε 105 εκατ. δολάρια, ενώ το 1996 το έλλειμμα έφτασε στα 546 εκατ. δολάρια). Η συμμετοχή των γεωργικών προϊόντων στις συνολικές εξαγωγές μειώνεται, και από 36% περίπου που ήταν μέχρι το 1978 πέφτει στο 32% το 1996.

Αντίθετα, αυξήθηκε η συμμετοχή των εισαγόμενων γεωργικών προϊόντων στο σύνολο των εισαγωγών (από 13% το 1978 σε 17% το 1996).

- Ολόκληροι κλάδοι της αγροτικής οικονομίας συρρικνώθηκαν ή καταστράφηκαν (κρέας, γάλα, ζάχαρη, σιτηρά, αμπέλια κ.λπ.) για να απορροφά η χώρα μας την υπερπαραγωγή της ΕΕ. Ιδιαίτερα χτυπήθηκε ο κτηνοτροφικός τομέας που αποτελεί τη βάση στήριξης και ανάπτυξης (τη "ραχοκοκαλιά") κάθε αγροτικής οικονομίας.
- Χρόνο με το χρόνο έχουμε τη μείωση του πραγματικού αγροτικού εισοδήματος, τη μείωση του γεωργικού ΑΕΠ, τη μείωση των επενδύσεων στη γεωργία.
- Το Ακαθάριστο Γεωργικό Προϊόν παρουσιάζει μια φθίνουσα πορεία και από 11,8% του συνολικού ΑΕΠ που ήταν το 1989 πέφτει στο 7,9% το 1998. Οι ιδιωτικές επενδύσεις στον πρωτογενή τομέα παρουσιάζουν μακροχρόνια πτωτική τάση με ρυθμό 2,5%-3%.
- Χρόνο με το χρόνο έχουμε τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού. Η φτώχη και μεσαία αγροτιά οδηγείται στο ξεκλήρισμα, ενώ βιώνει καθημερινά τη φτώχεια και την εξαθλίωση αντί τον "παράδεισο" της ΕΟΚ που της υπόσχονταν.
- Οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα από 39,8% στο σύνολο των απασχολούμενων που ήταν το 1971 και 27,5% το 1981, μειώνεται στο 19,3% το 1997. Με άλλους όρους, κατά την περίοδο 1988-1997 η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα μειώθηκε κατά 21,3% (από 26,6% το 1988 σε 19,8% το 1997), με μέσο ετήσιο ρυθμό μείωσης 2,6%. Το αγροτικό εισόδημα έπειτα από μια περίοδο αύξησης στη δεκαετία του 1980, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 παρουσιάζει μείωση του ρυθμού

αύξησης και από το 1995 και μετά έχουμε μείωση του αγροτικού εισοδήματος και σε πραγματικές (αποπληθωριστικές) τιμές.³

2.2 Η ενιαία ενίσχυση

Η επόμενη αναθεώρηση-μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) του 2003 εισάγει νέο σύστημα ενιαίας ενίσχυσης ανά εκμετάλλευση και διαχωρίζει τις ενισχύσεις από την παραγωγή (αποσύνδεση). {Δηλαδή η ενιαία ενίσχυση είναι μια ενίσχυση που χορηγείται στους γεωργούς ανεξάρτητα από την παραγωγή τους. Το συγκεκριμένο καθεστώς στήριξης καθιερώθηκε με σκοπό την εξασφάλιση σταθερότητας στο εισόδημα των γεωργών και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αειφορίας της ευρωπαϊκής γεωργίας.}

Συγκεκριμένα με τον Κοινοτικό Κανονισμό του 1782 που ψηφίστηκε στη Σύνοδο της Θεσσαλονίκης την 20/6/2003 (από την τότε Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ που ασκούσε την Προεδρία της Ε.Ε.), οι περισσότερες ενισχύσεις του παρελθόντος ενοποιήθηκαν σε μία, την Ενιαία Ενίσχυση.

Το μεγαλύτερο τμήμα της στήριξης προς τους διάφορους τομείς μεταφέρθηκε από τις κοινές οργανώσεις αγοράς (ΚΟΑ) στο νέο καθεστώς άμεσων ενισχύσεων το 2005 ή το 2006 (με εξαίρεση τα νέα κράτη μέλη) Καθεστώς Ενιαίας Ενίσχυσης (ΚΕΕ).

Η Ενιαία Ενίσχυση αντικατέστησε τις παλιές ξεχωριστές ενισχύσεις στα σιτηρά, ελαιούχα, πρωτεϊνούχα, όσπρια, ρύζι, σπόρους σποράς, αποξηραμένες ζωοτροφές, βαμβάκι, ελαιόλαδο, καπνό, βόειο κρέας και τεύτλα. (Το γάλα θα ενταχθεί από το 2007.)

³ Όλες αυτές οι συνέπειες συν μερικές ακόμα που δεν αφορούν τους ελαιοπαραγωγούς έμμεσα, υπάρχουν στην προκήρυξη του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & τροφίμων στο κεφάλαιο « Συνέπειες της ΚΑΠ στην Ελλάδα.»

Έμειναν δηλαδή, προσωρινά απ' έξω τα νωπά και μεταποιημένα οπωροκηπευτικά καθώς και τα αμπελοοινικά προϊόντα, που θα συμπεριληφθούν αργότερα.

Καθώς επίσης η Ενιαία Ενίσχυση αποφασίστηκε να χορηγείται κατ' έτος ασχέτως είδους και ύψους της παραγωγής (γι' αυτό και ονομάστηκε αποσυνδεδεμένη ή αποδεσμευμένη). Η αξία της ανά δικαιούχο παραγωγό εξαρτάται από το ύψος των ενισχύσεων που είχαν εισπραχθεί κατά την τριετία 2000-2002. Η ενιαία ενίσχυση αποσκοπεί κυρίως στη διασφάλιση μεγαλύτερης εισοδηματικής σταθερότητας για τους γεωργούς. Οι γεωργοί μπορούν να αποφασίσουν τι επιθυμούν να παράγουν, έχοντας τη διασφάλιση ότι θα λάβουν το ίδιο ποσό ενίσχυσης ανεξάρτητα από το είδος της παραγωγής τους, και να προσαρμοστούν με τον τρόπο αυτό στη ζήτηση.

Ο λόγος που προβλήθηκε στα πλαίσια των συζητήσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.) ήταν να μη βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση οι παραγωγοί της Ε.Ε., με άμεση στήριξη της παραγωγής τους, έναντι άλλων φτωχών χωρών. Ενώ οι αγρότες της Ε.Ε. διατηρούν πλέον τις επιδοτήσεις τους, που θα καταβάλλονται όμως με άλλο τρόπο. Έτσι η πληρωμή αυτής της «Ενιαίας Αποδεσμευμένης Ενίσχυσης» στους αγρότες-κτηνοτρόφους, είναι βασισμένη στα «δικαιώματα» των παραγωγών, που αποτελούν τον τίτλο βάσει του οποίου θα τους καταβάλλεται η ενίσχυση μέχρι το 2013.

Πρέπει να τονίσουμε ότι η αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής του 2003 που οδηγεί στην Ενιαία Ενίσχυση περιλαμβάνει πέντε σημαντικά στοιχεία αυτά είναι τα παρακάτω όπου στη συνέχεια της εργασίας κάποια από αυτά θα συμπληρωθούν περισσότερο:

- Η εισαγωγή της έννοιας της πολλαπλής συμμόρφωσης που σημαίνει ότι προϋπόθεση πληρωμής της ενιαίας αποδεσμευμένης ενίσχυσης αποτελεί ο σεβασμός από τους παραγωγούς των Κοινοτικών Οδηγιών σχετικών με τη δημόσια υγεία, την υγεία των φυτών και των ζώων και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Η εισαγωγή της δυναμικής διαφοροποίησης, δηλαδή της παρακράτησης από κάθε δικαιούχο Ενιαίας Ενίσχυσης, μικρού ποσοστού κάθε χρόνο (3% το 2005, 4% το 2006 και 5% από το 2007 και μετά) που προορίζεται για τη χρηματοδότηση του Δεύτερου Πυλώνα, δηλαδή των μέτρων και προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης. Όμως το ποσοστό αυτό που παρακρατείτε, επιστρέφεται, το αργότερο μέχρι 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, στους παραγωγούς για το μέρος της ετήσιας ενίσχυσης του μέχρι 5.000 €. Η εφαρμογή της δυναμικής διαφοροποίησης ξεκίνησε υποχρεωτικά από τις πληρωμές του 2005, ανεξάρτητα από την έναρξη της εφαρμογής της νέας Κ.Α.Π. στη χώρα μας. Έτσι στο τέλος Σεπτεμβρίου 2006, πιστώθηκαν από τον αρμόδιο Ελληνικό Οργανισμό Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ) 45.000.000 € στον τραπεζικό λογαριασμό 840.000 παραγωγών, ως επιστροφή της παρακράτησης 3%.
- Η δημιουργία εθνικού αποθέματος για την κατανομή νέων δικαιωμάτων Ενιαίας Ενίσχυσης σε νέους αγρότες και επενδυτές, οι οποίοι ξεκίνησαν τη γεωργική δραστηριότητα τους μετά την περίοδο αναφοράς, δηλαδή από το 2003. Για τη δημιουργία του εθνικού αποθέματος προβλέπεται από τον Κοινοτικό Κανονισμό ομοιόμορφο ποσοστό μείωσης, μέχρι 3%, επί της αξίας των δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης. Στην περίπτωση μας, εφαρμόστηκε ποσοστό μείωσης 2% και δημιουργήθηκε απόθεμα αξίας 44.000.000 €, το οποίο με

απόλυτα αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια κατανεμήθηκε σε νέους αγρότες ηλικίας κάτω των 40 ετών, με ή χωρίς σχέδιο βελτίωσης .

- Χρηματοδότηση προγραμμάτων ποιότητας και οργανώσεων ελαιουργικών φορέων, ως κίνητρο ανταγωνιστικότητας, σε τομείς για τους οποίους επιδιώκεται η παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, ή η στροφή της παραγωγής σε προϊόντα ονομασίας προέλευσης, γεωγραφικής ένδειξης, ολοκληρωμένης διαχείρισης κλπ. στα οποία μπορούν να μετέχουν όλοι οι παραγωγοί, ανεξαρτήτως αν είναι κάτοχοι δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης. Κατά την έννοια αυτή μετά την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, κρίθηκε επιβεβλημένη η παρακράτηση μικρών ποσοστών συγκεκριμένων τομέων (ποιοτικό παρακράτημα) για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων ποιότητας στον τομέα των δημητριακών (σκληρό σιτάρι, αραβόσιτος), του ελαιόλαδου, του αιγοπροβείου κρέατος (παραγωγή φέτας ΠΟΠ), καθώς και του βόειου κρέατος (παραγωγή σφαγίων ποιότητας). Οι σχετικές παρακρατήσεις με τα αντίστοιχα ποσά χρηματοδότησης των προγραμμάτων απεικονίζονται στον Πίνακα Β. Η πληρωμή των παραγωγών που μετέχουν στα προγράμματα ποιότητας θα πραγματοποιηθεί μετά την ολοκλήρωση των ελέγχων, με βάση τους οποίους θα προκύψει η μοναδιαία αξία για κάθε κατηγορία προγράμματος.

Οι πιο πάνω διαδικασίες καθώς και μειώσεις, που τελικά δεν χάνονται και επιστρέφουν με άλλον τρόπο στους αγρότες, προσδιορίστηκαν σε συνεργασία με τους φορείς των αγροτών και την ΠΑΣΕΓΕΣ.

Η εισαγωγή του συστήματος παροχής Γεωργικών Συμβουλών με κοινοτική χρηματοδότηση, που θα ξεκινήσει στη χώρα μας από τον Ιανουάριο 2007.

Η «Ενιαία Ενίσχυση» πράγματι, υποδιαιρείται σε ατομικά δικαιώματα. Το ατομικό δικαίωμα ενίσχυσης αποτελεί την ενίσχυση που θα λαμβάνει ο παραγωγός ανά εκτάριο γης.

Η αξία του υπολογίζεται κατά βάση από το μέσο συνολικό ποσό ενίσχυσης που έλαβε ο παραγωγός τα έτη 2000, 2001 και 2002 (περίοδος αναφοράς) δια του μέσου όρου της έκτασης που χρησιμοποιήθηκε κατά τη συγκεκριμένη τριετία (2000-2002) για την είσπραξη των συγκεκριμένων ενισχύσεων.

Ειδικά στο ελαιόλαδο, υπολογίζεται και το 1999 στην περίοδο αναφοράς, ο δε αριθμός των ατομικών δικαιωμάτων προκύπτει από το ελαιοκομικό εκτάριο, που συσχετίζει την έκταση του με τον αριθμό των ελαιόδεντρων που βρίσκονται σ' αυτήν.

Ο υπολογισμός του ελαιοκομικού εκταρίου σε περιπτώσεις που αντιμετωπίζονται προβλήματα στο υφιστάμενο Ελαιοκομικό Μητρώο, δεν επηρεάζει τη συνολική αξία των ατομικών δικαιωμάτων.

Τα ατομικά δικαιώματα (συνολικά ή μέρος αυτών) μπορούν να μεταβιβάζονται με κληρονομιά ή δωρεά, να πωλούνται με ή χωρίς την αρχική έκταση γης, ανάλογα με την περίπτωση, ή ακόμα και να ενοικιάζονται, πάντα όμως μαζί με την έκταση.

Ο δικαιούχος της Ενιαίας Ενίσχυσης είναι υποχρεωμένος να φροντίζει για την παραγωγική αξιοποίηση της έκτασης που διαθέτει ή να διατηρεί αντίστοιχη έκταση γης σε καλή γεωργική κατάσταση.

Εκτός όμως από την ενιαία ενίσχυση, οι γεωργοί μπορούν να επωφεληθούν και από άλλα ειδικά καθεστώτα στήριξης, τα οποία συνδέονται με την έκταση της καλλιέργειας ή με την παραγωγή, ανάλογα με την επιλογή του κράτους μέλους να εφαρμόσει ή όχι τα εν λόγω καθεστώτα.

Θεσπίστηκαν ή διατηρήθηκαν ειδικά καθεστώτα στήριξης για τα εξής προϊόντα: σκληρό σίτο, πρωτεϊνούχες καλλιέργειες, ρύζι, καρπούς με κέλυφος, ενεργειακές καλλιέργειες, γεώμηλα αμυλοποιίας, γαλακτοκομικά προϊόντα, σπόρους προς σπορά, βαμβάκι, καπνό, ελαιώνες, οσπριοειδή, ξεχωριστή ενίσχυση για τη ζάχαρη (μόνο για τα νέα κράτη μέλη που εφαρμόζουν το ΚΕΣΕ).

Όλα αυτά καθεστώτα ενίσχυσης έχουν μικρό αντίκτυπο στις γεωργικές δαπάνες, ακολουθούν μερικά από αυτά και μια σύντομη ανάλυση τους.

2.2.1 Καθεστώσ ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης (ΚΕΣΕ)

Το απλουστευμένο αυτό καθεστώσ προτάθηκε στα νέα κράτη μέλη και εφαρμόστηκε από 10 εξ αυτών συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας . Συνεπάγεται την καταβολή ενιαίων ποσών ανά επιλέξιμο εκτάριο γεωργικών γαιών, μέχρι το εθνικό ανώτατο όριο που καθορίζεται στις συμφωνίες προσχώρησης. Για την Ελλάδα το ποσό που δέχεται κάθε αγρότης δικαιούχος είναι 13 ευρώ το στρέμμα της γης του.

2.2.2 Στρεμματικές ενισχύσεις για τις μεγάλες καλλιέργειες

Οι εν λόγω ενισχύσεις χορηγούνται σε περίπτωση μερικής εφαρμογής του συστήματος ενιαίας ενίσχυσης στον τομέα των μεγάλων καλλιεργειών. Η στρεμματική ενίσχυση υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας το βασικό ποσό των 63 ευρώ ανά τόνο με τη μέση απόδοση για τα σιτηρά του σχεδίου περιφερειοποίησης που αφορά τη σχετική περιφέρεια. Σε περίπτωση υπέρβασης των βασικών εκτάσεων, η ενίσχυση μειώνεται αναλογικά για όλους τους

γεωργούς. Για το λινό και την κάνναβη, η στρεμματική ενίσχυση χορηγείται εφόσον έχει εξασφαλιστεί η μεταποίηση.

Οι γεωργοί υποχρεούνται να θέσουν σε αγρανάπαυση τουλάχιστον 10% της έκτασης με μεγάλες καλλιέργειες για την οποία έχει ζητηθεί ενίσχυση. Οι εκτάσεις αυτές που βρίσκονται υπό καθεστώς παύσης καλλιέργειας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο ή τα ζώα και για τις βιολογικές καλλιέργειες. Τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγήσουν κρατική ενίσχυση ίση με το 50% κατ' ανώτατο όριο των δαπανών εκκίνησης των πολυετών καλλιεργειών που προορίζονται για την παραγωγή βιομάζας στις εκτάσεις σε αγρανάπαυση.

2.2.3 Πολλαπλή συμμόρφωση

Ο γεωργός λαμβάνει άμεσες ενισχύσεις υπό την προϋπόθεση ότι τηρεί ορισμένα πρότυπα όσον αφορά τη δημόσια υγεία, την υγεία των ζώων και των φυτών, το περιβάλλον και την καλή μεταχείριση των ζώων και ότι διατηρεί τις εκτάσεις του σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση.

Εάν ο γεωργός δεν τηρήσει τις εν λόγω προϋποθέσεις, οι άμεσες ενισχύσεις που δικαιούται μειώνονται ή καταργούνται τελείως για το έτος κατά τη διάρκεια του οποίου σημειώθηκε η μη συμμόρφωση. Όσον αφορά τη μείωση των ενισχύσεων ισχύουν τα εξής : Όταν ο αγρότης δεν συμμορφώνεται με τους κανόνες αυτούς από αμέλεια, οι άμεσες ενισχύσεις μπορούν να μειωθούν κατά 5% κατ' ανώτατο όριο. Σε περίπτωση όμως ηθελημένης μη συμμόρφωσης, οι ενισχύσεις μειώνονται κατά 20% τουλάχιστον.

Τα ποσά που δεν δαπανήθηκαν επιστρέφονται στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) το οποίο αντικατέστησε το 2007 το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ). Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν το 25% των ποσών αυτών.

Τα δικαιώματα ενεργοποιούνται σε ετήσια βάση, αρχής γενομένης από την πρώτη και σημαντικότερη ενεργοποίηση, η οποία στη χώρα μας ολοκληρώθηκε μέχρι 15-06-2006.

Όσα δικαιώματα δεν ενεργοποιηθούν κατά την πρώτη ενεργοποίηση μεταφέρονται αυτόματα στο εθνικό απόθεμα (θα το αναλύσουμε παρακάτω) , ενώ για τα επόμενα χρόνια τα δικαιώματα μπορεί να μην ενεργοποιηθούν , αλλά όχι πάνω από τρία χρόνια. Αν παραμείνουν ανενεργά πέραν της 3ετίας, τότε μεταφέρονται στο εθνικό απόθεμα. Τη διαχείριση των μεταβολών των δικαιωμάτων αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΕΠΕ τον οποίο θα αναφέρουμε αργότερα .

2.2.4 Εθνικό απόθεμα

Τα κράτη μέλη προβαίνουν σε σύσταση εθνικού αποθέματος το οποίο χρησιμοποιείται για να αποτραπεί ο κίνδυνος εγκατάλειψης γεωργικών γαιών, καθώς και για τη χορήγηση ενισχύσεων σε νέους γεωργούς και σε γεωργούς ευρισκόμενους σε κατάσταση που θεωρείται ειδική.

Το απόθεμα αυτό σχηματίζεται από:

- τη διαφορά μεταξύ του ανώτατου ορίου και του συνολικού ποσού που θα χορηγηθεί στους γεωργούς,

- ένα ποσό που αφαιρείται από το οφειλόμενο στους γεωργούς συνολικό ποσό και το οποίο δεν υπερβαίνει το 3% αυτού.

Η Ενιαία Ενίσχυση καταβάλλεται από την 1^η Δεκεμβρίου μέχρι την 30^η Ιουνίου του επόμενου χρόνου. Το συμπληρωματικό ποσό της ενίσχυσης καταβάλλεται το αργότερο στις 30 Σεπτεμβρίου μετά το σχετικό ημερολογιακό έτος.

Πρόσφατα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την έκδοση νέου Κανονισμού, έδωσε τη δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής μέχρι 50% για το 2006, που μπορεί να καταβληθεί από 16 Οκτωβρίου 2006. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να παρατείνει την περίοδο πληρωμής στον τομέα των λιπαρών ουσιών και να επιτρέψει τη χορήγηση προκαταβολών. Οι γεωργοί οι οποίοι δημιούργησαν τεχνητά τους όρους που απαιτούνται για τη λήψη των ενισχύσεων δεν λαμβάνουν τις ενισχύσεις αυτές.

Οι ενιαίες ενισχύσεις για κάθε κράτος μέλος υπόκεινται στα ανώτατα όρια που καθορίζονται στους ακόλουθους πίνακες (σε εκατ. ευρώ):

Χώρες	2006	2007	2008	2009	2010
Βέλγιο	580	593	607	614	612
Δανία	1 015	1 021	1 027	1 030	1 030
Γερμανία	5 647	5 696	5 744	5 770	5 774
Ελλάδα	2 144	2 171	2 365	2 368	2 178

Η Ευρωπαϊκή Ένωση όπως έχουμε ήδη αναφέρει συγχρηματοδοτεί Προγράμματα ενημέρωσης και προώθησης γεωργικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά και τις τρίτες χώρες. Το ύψος της συγχρηματοδότησης είναι μέχρι 50%. Η εθνική συμμετοχή στα Προγράμματα αυτά είναι 20% ενώ το υπόλοιπο 30% καλύπτεται από ίδια συμμετοχή των προτεινουσών οργανώσεων (φορέων). Η διάρκεια των προγραμμάτων είναι από ένα μέχρι τρία έτη.

Δικαίωμα υποβολής προτάσεων έχουν επαγγελματικές ή διεπαγγελματικές οργανώσεις, αντιπροσωπευτικές των κλάδων.

Οι προτάσεις υποβάλλονται δύο φορές το χρόνο, μία για Προγράμματα εσωτερικής αγοράς και μία για Προγράμματα τρίτων χωρών. Οι προτάσεις κατατίθενται σε πέντε φακέλους η κάθε μία (1 πρωτότυπο, 4 αντίγραφα) συνοδευμένες από ηλεκτρονική εγγραφή (CD Rom), στη Δ/νση Γεωργικών Εφαρμογών, (Τμήμα Ε' , Πατησίων 207 & Σκαλιστήρη 19, τηλ. 210/2128223-4 (Πρωτόκολλο)).

Καταληκτική ημερομηνία υποβολής για Προγράμματα εσωτερικής αγοράς είναι η 30^η Νοεμβρίου κάθε έτους, ενώ για Προγράμματα τρίτων χωρών, είναι η 31^η Μαρτίου κάθε έτους.

Η συγγραφή των Προγραμμάτων ακολουθεί συγκεκριμένο τυπικό, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο της Επιτροπής, το οποίο φαίνεται στην «ΑΙΤΗΣΗ» και συνοδεύεται από σύντομο πρόλογο - περίληψη (μέχρι 500 λέξεις) σε μία από τις γλώσσες: αγγλική, γαλλική, γερμανική.

Η Δ/νση Γεωργικών Εφαρμογών προβαίνει σε αξιολόγηση των κατατεθέντων προτάσεων. Επιλέγονται τα Προγράμματα που συμφωνούν με τους στόχους και τις προϋποθέσεις των σχετικών Κανονισμών. Οι προτάσεις αποστέλλονται στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το αργότερο μέχρι 15 Φεβρουαρίου για τα Προγράμματα εσωτερικής αγοράς και μέχρι 30 Ιουνίου για τα Προγράμματα τρίτων χωρών.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής αξιολογούν τις προτάσεις (δύνανται να ζητήσουν διευκρινίσεις ή πρόσθετες πληροφορίες από τις προτείνουσες οργανώσεις μέσω της Δ/σης Γεωργικών Εφαρμογών). Ακολουθεί η έγκριση από την Επιτροπή μέσα στα πλαίσια του σχετικού προϋπολογισμού και η έκδοση σχετικών Αποφάσεων της Επιτροπής. Σημειώνεται ότι τα διακρατικά Προγράμματα έχουν προτεραιότητα επιλογής.

Μέσα σε διάστημα 90 ημερών από την απόφαση της Επιτροπής συνάπτεται σύμβαση του φορέα με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων για την υλοποίηση του εγκεκριμένου Προγράμματός του. Το σχέδιο σύμβασης φαίνεται στη «ΣΥΜΒΑΣΗ» και είναι εγκεκριμένο από την Επιτροπή.

Η υλοποίηση του Προγράμματος αρχίζει με την υπογραφή της σύμβασης.

Επίσης πρόσθετη ενίσχυση θα χορηγείται στους παραγωγούς ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών ως στρεμματική ενίσχυση σε ετήσια βάση σε ορισμένους τύπους γεωργίας και ιδίως πιστοποιημένες καλλιέργειες. Ως πιστοποιημένες καλλιέργειες νοούνται οι βιολογικές καλλιέργειες ελιάς, οι ελαιοκαλλιέργειες ολοκληρωμένης διαχείρισης και οι καλλιέργειες ελιάς σε οριοθετημένες περιοχές Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) ή προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ) τα προϊόντα των οποίων προορίζονται για παραγωγή προϊόντων ΠΟΠ ή ΠΓΕ.

Η εν λόγω πρόσθετη ενίσχυση θα καταβάλλεται, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων, την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

2.3 Οργανισμός πληρωμών και ελέγχου κοινοτικών ενισχύσεων προσανατολισμού και εγγυήσεων. (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε)

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ είναι ο Ελληνικός Οργανισμός πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων που λειτουργεί από το 2001 υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Σκοπός του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. είναι η διαχείριση των πιστώσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων – Τμήμα Εγγυήσεων. Η διαχείριση αυτή στηρίζεται σε ένα σύστημα ελέγχου των δικαιολογητικών πληρωμής που υποβάλλουν οι δικαιούχοι των κοινοτικών ενισχύσεων και η συνακόλουθη αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ), η έγκριση πληρωμής και η έκδοση της σχετικής εντολής, ούτως ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η νομιμότητα των πληρωμών σύμφωνα με τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις. Ομοίως σκοπός του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., είναι η πρόληψη και η πάταξη κάθε ατασθαλίας σε βάρος των ως άνω πιστώσεων, όπως και η ανάκτηση τυχόν χρηματικών ποσών τα οποία έχουν καταβληθεί παρανόμως ή αχρεωστήτως.⁴

2.3.1 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.

Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 2045/01 οι αρμοδιότητες του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. είναι οι ακόλουθες :

α) Ο έλεγχος των δικαιολογητικών πληρωμής και η αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π.) του άρθρου 26 του Ν. 992/1979 (ΦΕΚ 280 Α'), η έγκριση της πληρωμής τους και η έκδοση εντολών πληρωμής σε βάρος του Ε.Λ.Ε.Γ.Ε.Π. Η τήρηση

⁴ Όλα τα στοιχεία που αφορούν τον ΟΠΕΚΕΠΕ τα έχουμε πάρει από την ηλεκτρονική σελίδα του οργανισμού (www.opekepe.gr) και από προσωπική συζήτηση με τον υπεύθυνο του οργανισμού της Μυτιλήνης.

στοιχείων και αρχείων των γινομένων πληρωμών.

β) Η διενέργεια κάθε είδους ελέγχου σχετικού με τη νομιμότητα των πληρωμών και την κίνηση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την ανάκτηση των καταβληθέντων παρανόμως ή αχρεωστήτως, καθώς και για την επιβολή κάθε νόμιμης κύρωσης.

γ) Η συγκέντρωση των στοιχείων και η πρόταση για την κατάρτιση του προϋπολογισμού του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, όπως και η κατάρτιση των ισοζυγίων, ισολογισμού και απολογισμού αποτελεσμάτων χρήσης.

δ) Η εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων και η έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών που καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της κοινής αγροτικής πολιτικής στον τομέα των εγγυήσεων, τους ελέγχους και τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά και αφορούν εν μέτρα στην εσωτερική αγορά και τις εισαγωγές εξαγωγές, σε εκτέλεση Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και θέματα συνεργασίας με άλλα Υπουργεία και Υπηρεσίες και Οργανισμούς Πληρωμών.

ε) Η έκδοση και η χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγών και εξαγωγών, καθώς και πιστοποιητικών προκαθορισμού της εισφοράς στην εισαγωγή και της επιστροφής κατά την εξαγωγή, η έκδοση αποσπασμάτων αυτών και η εκχώρηση (μετάβαση) των πιστοποιητικών σε τρίτους σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στ) Η άσκηση, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ως εντολοδόχου του Ελληνικού Δημοσίου των αρμοδιοτήτων της αγοράς και εκποίησης προϊόντων της αγοραστικής παρέμβασης, ιδία δε της διενέργειας των διαγωνισμών, της σύναψης των σχετικών συμβάσεων, του ελέγχου των δικαιολογητικών, του προσδιορισμού της τελικής αξίας των εκποιούμενων προϊόντων, της εκκαθάρισης των ποσών για είσπραξη ή επιστροφή διαφορών, της παρακολούθησης των αποθεμάτων, της διαπίστωσης και βεβαίωσης

ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων, φθορών ή αλλοιώσεων και της εισήγησης στα αρμόδια όργανα για τον καταλογισμό κατά περίπτωση.

ζ) Η φύλαξη των εγγυητικών επιστολών και η είσπραξη των εγγυήσεων υπό μορφή μετρητών για την έκδοση των πιστοποιητικών εισαγωγής – εξαγωγής και προκαθορισμού, καθώς και η φύλαξη κάθε άλλης εγγύησης και η αποδέσμευση ή κατάπτωση αυτών.

η) Η συμμετοχή στην κατάρτιση των δανειακών συμβάσεων για τη χρηματοδότηση του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, καθώς επίσης και στην κατάρτιση των συμβάσεων καταβολής προμήθειας για τη διαχείριση του ανωτέρω λογαριασμού.

2.3.2 ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΩΝ

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ κατέβαλε για την περίοδο 2004-2005 τις ακόλουθες επιδοτήσεις εγκαίρως και νωρίτερα από πέρσι.

1. Φυτική παραγωγή, για το έτος 2004, 712.350 € για επιδοτήσεις ελαιόλαδου.
2. Για ζωική παραγωγή, για το έτος 2004, 948.877 €.
3. Για εκτάσεις ΟΣΔΕ, για το έτος 2004, 47.592 €.
4. Για στρεμματική ενίσχυση, για το έτος 2004, 714.937 €.
5. Για πρόωρη συνταξιοδότηση, για το έτος 2004 και 2005 μέχρι σήμερα, 4.065.247 €.
6. Για αγροπεριβάλλον, για το έτος 2004 και 2005 μέχρι σήμερα, 252.520 €.
7. Για δάσωση, για το έτος 2004 και 2005 μέχρι σήμερα, 7.683 €.
8. Για εξισωτική Αποζημίωση, για το έτος 2004 και 2005 μέχρι σήμερα, 648.098 €.

Στην στρεμματική ενίσχυση ελαιώνων στο «ειδικό καθεστώς Αιγαίου» υπάρχει πρόβλημα με την ταυτοποίηση με το ΚΕΠΥΟ.

Αξίζει να σημειωθεί πως ο ΟΠΕΚΕΠΕ έχει καθυστερήσει πάρα πολύ τις πληρωμές του και οι αγρότες καταφεύγουν από τη μία ένσταση στη άλλη διεκδικώντας αυτά που τους ανήκουν. Με τις τελευταίες εκλογές που πραγματοποιήθηκαν τέλη του 2007 περιπλέχθηκαν τα πράγματα παραπάνω διότι σε όλους τους αγρότες κατατέθηκε στο λογαριασμό τους μέρος του μεριδίου τους από το 2007, χωρίς να εξοφληθεί η πληρωμή του 2006. Όπως είναι αναμενόμενο αυτό δημιούργησε περισσότερα προβλήματα διότι περιπλέχθηκαν οι πληρωμές και χωρίς να ξεκαθαριστεί το 2006 και να κλείσει, άνοιξαν καινούργιο κεφάλαιο με το έτος 2007 πράγμα που πάγωσε τις πληρωμές του μέχρι να βρεθεί μια λύση.

Να τονίσουμε ότι μερικοί αγρότες ελάχιστοι μεν υπάρχουν δεν που έχουν να πληρωθούν από το έτος 2005 διότι οι αιτήσεις τους πάγωσαν ή χάθηκαν κάπου σε όλη τη διαδικασία της γραφειοκρατίας.

Από τον ΟΠΕΚΕΠΕ πριν αρκετό καιρό ανακοινώθηκε ότι ήδη έχει ξεκινήσει η διαδικασία κρίσης των αιτήσεων θεραπείας (ενστάσεων) που υπέβαλαν οι ελαιοπαραγωγοί σε σχέση με τις πληρωμές για την ενίσχυση στη παραγωγή ελαιολάδου περιόδου 2002-03. Η εποχή συνήθως των ενστάσεων αρχίζει το Σεπτέμβρη και τελειώνει το Δεκέμβρη κάθε έτους.

Από την εξέταση των σχετικών φακέλων προκύπτει ότι σε 2.545 περιπτώσεις του νομού Λέσβου το διασταυρωτικό κριτήριο που συσχετίζει την αιτούμενη παραγωγή με την παραγωγή των τριών προηγούμενων ετών δεν μπορεί να εφαρμοστεί γιατί η παραγωγή των προηγούμενων ετών, δεν κρίνεται αντιπροσωπευτική λόγω του

εκτεταμένου προβλήματος σχινοκαρπίας που είχε παρουσιαστεί στη περιοχή.

Γι' αυτή την κατηγορία των παραγωγών θα υπάρξει θετική κρίση των αιτημάτων τους και εντός συντόμου χρόνου θα υπάρξει συμπληρωματική πληρωμή έτσι ώστε να καλυφθεί το σύνολο της ενίσχυσης που αιτήθηκε. Για τους λοιπούς παραγωγούς συνεχίζεται η διαδικασία εξέτασης των ενστάσεων τους με τη διασταύρωση όλων των στοιχείων που περιέχονται στο σχετικό φάκελο που συνοδεύει τις αιτήσεις τους.

3 ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

3.1 Ερωτήματα

A) Χρήσεις Γης.

Όπως προαναφέρθηκε και στην εισαγωγή αυτής της εργασίας ένα από τα βασικά ερωτήματα που απασχόλησε τη συγγραφέα είναι αυτό των χρήσεων γης. Οι χρήσεις γης που λαμβάνουν χώρα στο νησί της Λέσβου διακρίνονται από τη μεγάλη ποικιλία τους. Σε αυτό το κομμάτι όμως θα μας απασχολήσουν μερικές από αυτές οι πιο 'γνωστές'. Σχεδόν όλες οι χρήσεις γης παρέχουν στον ιδιοκτήτη τους μια χρηματική ενίσχυση από την Ευρωπαϊκή Ένωση έτσι και εμείς από τη βάση της ενιαίας ενίσχυσης διαλέξαμε μερικές από αυτές που θα αναλυθούν παρακάτω.

Οι χρήσεις γης που περιλαμβάνονται στη βάση αλλά και στα ερωτήματα μας είναι αρχικά οι ελαιώνες με τους βοσκότοπους και στη συνέχεια ακολουθούν τα σιτηρά, οι καστανιές, οι ζωοτροφές, τα αμπέλια, το καλαμπόκι, το τριφύλλι, οι πορτοκαλιές – μηλιές, οι πατάτες, οι ντομάτες, τα λαχανικά, οι φράουλες και οι λοιπές καλλιέργειες όπου περιλαμβάνουν τις υπόλοιπες χρήσεις γης που λαμβάνουν χώρα στο νησί.

Μεγαλύτερες και περισσότερες ενισχύσεις από την ΕΕ, δέχονται οι ιδιοκτήτες αρχικά ελαιώνων μιας και είναι το κύριο προϊόν των νησιών του Αιγαίου και κυρίως της Μεσογείου, στη συνέχεια οι ιδιοκτήτες βοσκοτόπων, ανάλογα όμως με την έκταση που κατέχουν θα πρέπει να έχουν και τον αντίστοιχο αριθμό ζώων ώστε να μπορούν να ζήσουν άνετα στο χώρο. (για παράδειγμα σε ένα στρέμμα μπορούν να ζήσουν άνετα μέχρι 2 μοσχάρια αλλά από 8 έως 12 κασίκες και θα πρέπει ανά τακτά χρονικά διαστήματα τα ζώα να εξετάζονται από τον κτηνίατρο και τα αποτελέσματα των

εξετάσεων να παραδίνονται στους αρμόδιους φορείς για να μπορούν να κρίνουν την υγεία των ζωντανών και να παραδίδουν τις ενισχύσεις στους ιδιοκτήτες,). Σημαντική ενίσχυση δέχονται και οι αγρότες που καλλιεργούν σιτηρά, τριφύλλι και γενικά ζωοτροφές. Όλες οι υπόλοιπες χρήσεις γης δέχονται μια μικρή ετήσια ενίσχυση και μικρή αποζημίωση σε περίπτωση που καταστραφεί –χαθεί η σοδιά τους.

Κυρίως θα μελετηθούν οι ελαιώνες και οι βοσκότοποι του νησιού. Θα βρεθεί πόση έκταση καταλαμβάνουν στο νησί , πόση ανά δήμο και πόση έκταση έχουν υπό την κατοχή τους οι νέοι αγρότες σε σχέση με τους παλιούς καθώς παρακάτω θα αναφερθεί και ο αριθμός των αγροτεμαχίων ανά χρήση γης.

B) ΕΚΤΑΣΗ

Η έκταση είναι μια από τις κύριες μεταβλητές που μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές απαντήσεις όσον αφορά το νησί της Λέσβου. Καταρχάς μπορεί να μας δώσει την έκταση των ελαιώνων , των βοσκότοπων και όλων των χρήσεων γης που υπάρχουν στην ελαιοκομική βάση του 2007. Στη συνέχεια μας δίνει στοιχεία για το πόση έκταση ανά νομό είναι εκμεταλλεύσιμη και πόση όχι. Καθώς μπορούν να δημιουργηθούν συγκριτικές ερωτήσεις αλλά και σχέσεις με όλα τα ερωτήματα αυτής της ενότητας.

Γ) ΤΕΜΑΧΙΑ

Τα αγροτεμάχια μπορούν να δημιουργήσουν ερωτήματα που μπορούν να συσχετιστούν με όλα τα προαναφερόμενα ερωτήματα. Όπως πόσα αγροτεμάχια περιλαμβάνει κάθε δήμος, ένα ερώτημα που μας δίνει απαντήσεις για το τι επικρατεί από δήμο σε δήμο, δηλαδή πόση από τη συνολική του έκταση εκμεταλλεύεται ο δήμος και πόση αφήνει ανεκμετάλλευτη. Άλλα ερωτήματα που μπορούν να βασιστούν στα αγροτεμάχια είναι:

α) πόσα αγροκτήματα ανήκουν σε γυναίκες και πόσα σε άντρες, ποιο φύλλο έχει τα περισσότερα και που νομίζετε ότι οφείλεται;

β) ποια είναι η αντιστοιχία των αγροτεμαχίων με τις καλλιέργειες και σε τι ποσοστό;

γ) ποια η σχέση της ηλικίας με τα αγροτεμάχια; Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία αγρότες έχουν περισσότερα αγροτεμάχια από τους μικρότερους σε ηλικία ή ισχύει το αντίστροφο;

Και πολλά άλλα ερωτήματα μπορούν να δημιουργηθούν με βάση τα αγροτεμάχια.

Δ) Ηλικία.

Η ηλικία είναι ένα ερώτημα που μας δίνει πολλές απαντήσεις σε διάφορα ερωτήματα που αφορούν τη πληθυσμό των αγροτών της Λέσβου. Για παράδειγμα αν υπάρχουν νέοι αγρότες στο νησί και πόσοι , αν μπορούν να στηρίξουν τον πρωτογενή τομέα ή αν σιγά σιγά χάνεται καθώς και πολλά άλλα ερωτήματα.

Η ηλικία μπορεί να χωριστεί και σε δύο , τρεις ή περισσότερες κλάσεις ώστε τα αποτελέσματα να γενικευτούν ανάλογα το χωρισμό αυτών.

Ε) Φύλλο.

Ένα άλλο ερώτημα που θα μας απασχολήσει και μπορεί να συνδυαστεί με όλα τα υπόλοιπα ερωτήματα είναι το φύλλο των αγροτών. Δηλαδή πόσοι άντρες αγρότες υπάρχουν στο νησί και πόσες γυναίκες . Ο συνδυασμός με άλλα ερωτήματα μας δίνει απαντήσεις στα εξής ερωτήματα:

A) Πόσα αγροτεμάχια είναι υπό την κατοχή αντρών και πόσα γυναικών;

B) Πόση έκταση κατέχουν οι γυναίκες στο νησί και πόση οι άντρες;

Γ) Με τι χρήσεις γης ασχολούνται περισσότερο οι γυναίκες και με τι οι άντρες;

Δ) Ποιοι αγρότες είναι πιο μεγάλοι ηλικιακά οι άντρες ή οι γυναίκες;
Ε) Όσον αφορά τους δήμους του νησιού, σε ποιους συγκεντρώνονται οι περισσότερες γυναίκες αγρότισσες και σε ποιους οι άντρες αγρότες;

Μπορούν να προκύψουν και άλλα ερωτήματα με το συνδυασμό των παραπάνω για παράδειγμα : αν συνδυάσουμε την ηλικία, με το φύλλο, τις χρήσεις γης και τους δήμους του νησιού προκύπτει μια απάντηση που απαντά στην σύνθετη ερώτηση : Βρείτε το ποσοστό των αγροτών που είναι γυναίκες αλλά και άντρες , που ανήκουν σε μια ηλικιακή ομάδα και ασχολούνται με μια συγκεκριμένη χρήση γης από τις προαναφερόμενες ανά δημοτικό διαμέρισμα.

ΣΤ) ΧΩΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑ ΔΗΜΟ

Επόμενο ερώτημα που θα κριθεί να απαντήσει η εργασία αυτή είναι η χωρική διαφοροποίηση ανά δήμο στη Λέσβο. Δηλαδή η απάντηση θα πρέπει να περιλαμβάνει των αριθμό των αγροτεμαχίων και τη συνολική έκταση τους καθώς και τις χρήσεις γης αυτών σε κάθε ένα από τους δήμους του νησιού. Αυτό είναι ένα ενδιαφέρον ερώτημα διότι μας δίνει μια εικόνα για το πώς κατανέμονται οι χρήσεις γης στο νησί αλλά και τι επικρατεί στα διάφορα σημεία του νησιού πχ βόρεια , ανατολικά, δυτικά και νότια όπου αυτό μπορεί να αποδοθεί στο κλίμα και στη γεωμορφολογία του νησιού. Εκτός από αυτό το ερώτημα θα απαντηθεί και το ερώτημα που αφορά τη σχέση της ηλικίας των αγροτών ανά δήμο. Με αυτό τον τρόπο θα βρεθεί ο αριθμός των ατόμων που ασχολούνται με το πρωτογενή τομέα ανά δήμο και η ηλικία τους , έτσι θα γνωρίζουμε σε ποιες περιοχές του νησιού ο τομέας ανανεώνεται σε ποιες μένει στάσιμος, καθώς και σε ποιες είναι νέος και σε ποιες είναι γηρασμένος .

3.2 Δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτέλεση της εργασίας όπως προαναφέραμε προήλθαν από τη ελαιοκομική βάση της Λέσβου το 2007. Η βάση αυτή μας δόθηκε από την Ένωση αγροτικών συνεταιρισμών της Λέσβου (ΛΕΣΕΛ) . Η μέθοδος που ακολουθήθηκε ήταν η ανάλυση αυτών των δευτερογενών δεδομένων.

Λίγα λόγια για τη βάση αυτή. Καταρχάς περιέχει όλους τους δικαιούχους του 2007 για το νησί της Λέσβου. Ο αριθμός των εγγραφών ξεπερνά τις 25.000, όμως για να δοθεί ο συγκεκριμένος αριθμός των δικαιούχων όπου θα εργαστούμε, θα πρέπει η βάση να καθαριστεί και να διορθωθεί από τυχόν διπλές εγγραφές ή λάθος δεδομένα.

Στη βάση περιέχονται στοιχεία του δικαιούχου όπως το ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο του, η ημερομηνία γέννησης του, ο τόπος γέννησης , ο αριθμός φορολογικού μητρώου ,ο αριθμός ταυτότητας και άλλα προσωπικά στοιχεία καθώς επίσης ο αριθμός αγροκτημάτων που του ανήκουν , η έκταση τους , το είδος καλλιέργειας τους, η τοποθεσία τους και άλλα στοιχεία που αφορούν τα αγροκτήματα.

Όλα αυτά τα στοιχεία χρησιμεύουν για να βγει το ποσό των επιδοτήσεων που δικαιούται κάθε αγρότης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο.

Αυτή η βάση συνδέεται έμμεσα με ένα γεωγραφικό χαρτογραφικό πρόγραμμα , στη Λέσβο χρησιμοποιείται το arc view των gis. Σε αυτό το πρόγραμμα έχουν τοποθετηθεί ως υπόβαθρα οι αεροφωτογραφίες της περιοχής (του 1998 όμως φέτος αναμένονται οι καινούργιες όπου τραβήχτηκαν από τους δορυφόρους το 2007) καθώς και ο χάρτης του νησιού. Δύο υπόβαθρα όπου διευκολύνουν στην εύρεση οποιασδήποτε περιοχής και στην τοποθέτηση των αγροτεμαχίων στη σωστή θέση.

Πάνω σε αυτή τη βάση τη πρώτη περίοδο του ελαιοκομικού το 2003, σχεδιάστηκαν τα τότε δηλωμένα αγροκτήματα και χρωματίστηκαν ανάλογα με το είδος καλλιέργειας. (πχ πράσινο για τις ελιές και καφέ για τους βοσκότοπους κτλπ). Αυτή η βάση του 2002 – 2003 χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα σαν υπόβαθρο ώστε να καταγράφονται τα λάθη που είχαν γίνει τότε όσον αφορά τη θέση των τεμαχίων που είχαν σχεδιαστεί στην ευρύτερη περιοχή.

Συνεπώς με τη βοήθεια αυτών των προγραμμάτων ήταν πολύ εύκολο να εντοπιστούν τα κτήματα κάθε αγρότη και όπου υπήρχε πρόβλημα διακρινόταν και διορθωνόταν με πολύ εύκολο τρόπο όπως γίνεται και τώρα αλλά με πιο γρήγορους ρυθμούς μιας και η τεχνολογία έχει προχωρήσει αρκετά.

Σε όλες σχεδόν τις περιοχές της Ελλάδας δημιουργήθηκαν αρκετά προβλήματα κατά τη σχεδίαση και τοποθέτηση των αγροτεμαχίων πάνω στο χάρτη, μιας και όλη η δουλειά έγινε σε πολύ γρήγορους ρυθμούς για να προλάβουν όλοι οι αγρότες να πάρουν τις επιδοτήσεις πριν οι λήξουν οι δοσμένες ημερομηνίες (προθεσμίες) από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στη περιοχή της Λέσβου όμως δημιουργήθηκαν τα περισσότερα προβλήματα από κάθε άλλη περιοχή στον Ελλαδικό χώρο μιας και η χαρτογραφημένη έκταση σύμφωνα με τις δηλώσεις των ντόπιων αγροτών άγγιζε τα όρια της διπλάσιας έκτασης του νησιού. Όλο αυτό δεν είναι τόσο απλό όσο ακούγεται ή γράφεται διότι δημιούργησε προβλήματα στους ίδιους τους ιδιοκτήτες που αναζητούν το δίκαιο τους ακόμα και σήμερα ύστερα από μια μεγάλη περίοδο πέντε ετών αφού η Ευρωπαϊκή Ένωση δε δέχτηκε να πληρώσει τους αγρότες μέχρι να λυθεί το πρόβλημα αντιστοιχίας εκτάσεων καλλιεργειών με την ολική έκταση του νησιού .

3.3 Τα προβλήματα των αγροτεμαχίων στη Λέσβο

Τα πρώτα προβλήματα εμφανίστηκαν και διαπιστώθηκαν στη χαρτογραφική βάση καθώς πάρα πολλά από τα αγροκτήματα κυριολεκτικά έπεφταν πάνω σε άλλα ήδη χαρτογραφημένα, δηλαδή εκτάσεις ήταν χαρτογραφημένες σε ήδη σχεδιασμένες εκτάσεις (*ίσως από αμέλεια σχεδιαστών ή ίσως από τη βιασύνη τους να προλάβουν τις προθεσμίες ή από ψευδή καταθέσεις των αγροτών*).

Αγροκτήματα δηλώθηκαν και σε όλο το μήκος και πλάτος του νησιού συμπεριλαμβανομένων αρκετών παραλιών και αμμουδιών (*που όπως όλοι γνωρίζουμε δεν ανήκουν σε κανέναν, είναι δημόσιες*), των ποταμών, τις βαλτώδης εκτάσεις, τις κορυφές λόφων και βουνών, (*που αποδείχτηκε έπειτα από έρευνες ότι οι δηλωμένες καλλιέργειες δεν ευδοκιμούν στα σημεία που ήταν δηλωμένα και υποδειγμένα από τους αγρότες, αυτό μπορεί να αποδειχτεί ακόμα και από τις ασπρόμαυρες αεροφωτογραφίες του 1997-1998 που δόθηκαν σε όλες τις αγροτικές ενώσεις για τη διευκόλυνση του έργου τους.*) Ακόμα διεκδικούν και εκτάσεις σε όλα τα μικρά νησάκια που βρίσκονται γύρω από το νησί δηλώνοντας ελαιώνες και βοσκότοπους.

Από όλα αυτά προκύπτει μια βάση ελαιοκομικού μητρώου όπου τα περισσότερα αγροκτήματα βρίσκονται σε λάθος θέσεις, όπως για παράδειγμα σε άλλη περιοχή από τη σωστή, το ένα πάνω στο άλλο αλλά ακόμα υπάρχουν και συντεταγμένες που βρίσκονται στην επιφάνεια της θάλασσας, όπου όλο αυτό δείχνει τη δυσκολία της κατάστασης.

Ο λόγος που δημιουργήθηκαν όλα αυτά τα προβλήματα είναι άγνωστος. Ίσως τα χρήματα των επιδοτήσεων που έδιναν μια άμεση λύση στα οικονομικά προβλήματα των αγροτών και η άγνοια των ισχύων νομοθεσιών τους έκαναν να πιστέψουν ότι όση περισσότερη έκταση δηλώσουν τόσο μεγαλύτερο ποσό θα λάβουν.

Όλα αυτά οδήγησαν στο πρόβλημα των εκτάσεων. Όλοι δήλωναν παραπάνω έκταση για να πάρουν περισσότερα χρήματα από

τις επιδοτήσεις , προσθέτοντας έτσι στο κτήμα τους, τους γύρω ποταμούς και βάλτους , τις βουνοκορφές ακόμα και τις παραλίες . Αυτά τα προβλήματα δε λύθηκαν ακόμα και όπως προαναφέραμε αρκετοί αγρότες δεν έχουν πληρωθεί έως τώρα και δε θα πληρωθούν αν δεν λυθεί το πρόβλημα αυτό.

Οπότε κάθε χρόνο έργο των εργαζομένων στα γραφεία της Ένωσης είναι να προσπαθούν να καθαρίσουν τη βάση του ελαιοκομικού και να στέλνουν καθαρά τμήματα του νησιού στους αρμόδιους φορείς στην Αθήνα (δηλαδή τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε) ώστε σιγά σιγά να μπορέσουν να λάβουν τις επιδοτήσεις τους οι αγρότες και να λυθεί το πρόβλημα που υπάρχει στο νησί της Λέσβου.

Τα επόμενα προβλήματα εμφανίστηκαν κατά την επαφή με τους αγρότες που κρίναμε ότι είχαν πρόβλημα με τα κτήματα τους είτε με τη θέση και την έκταση τους είτε που χρειαζόμασταν κάποια χαρτιά και συμβόλαια ή άλλα στοιχεία που χρειάζονταν για τις αιτήσεις που έκαναν για να λάβουν τις επιδοτήσεις και έτσι τους καλούσαμε καθημερινά στα γραφεία .

Η επαφή μαζί τους δεν ήταν πάντα εύκολη καθώς και η συνεννόηση μερικές φορές ήταν αρκετά δύσκολη. Οι περισσότεροι ήταν ήδη εξαγριωμένοι και μας καθιστούσαν υπεύθυνους που δεν είχαν λάβει τα χρήματα τους ακόμα. Όπως και η θέση μας ήταν αρκετά δύσκολη αφού τους ήταν δύσκολο να καταλάβουν ότι για τη καθυστέρηση δε φταιγάμε εμείς και εμείς απλά προσπαθούσαμε να τους βοηθήσουμε, μιας και έπρεπε να μάθουμε ποιος από αυτούς είχε δίκαιο ή έδινε ψευδή στοιχεία για την έκταση και θέση του κτήματος του, οπου αυτό είχε σαν συνέπεια τα προβλήματα στη βάση των δεδομένων μας.

Όλα αυτά τα προβλήματα προσπαθούσαμε να τα λύσουμε ζητώντας τα συμβόλαια , τη φορολογική τους δήλωση και τα τοπογραφικά των προβληματικών κτημάτων από τους ιδιοκτήτες. Αυτό όμως δεν τους συνέφερε όλους μιας και θα βλέπαμε την πραγματική θέση και έκταση των κτημάτων τους. Πολλοί από αυτούς

δυσανασχετούσαν μιας και άλλη έκταση (λιγότερη) είχαν δηλωμένη στην εφορία και άλλη είχαν δηλωμένη σε εμάς (περισσότερη) για να λάβουν μεγαλύτερη επιδότηση. Ήμασταν όμως και αρκετά ελαστικοί σε όσους δεν είχαν τοπογραφικά (γλιτώνοντας τους από τα έξοδα στους μηχανικούς και τοπογράφους)δίνοντας τους GPS χειρός για να μετρήσουν τα κτήματα τους και να μας φέρουν τις συντεταγμένες ώστε να δούμε στη βάση τη θέση του κτήματος και να βγάλουμε και την έκταση του.

Εδώ θα ήθελα να εκφράσω τη γνώμη μου και να τονίσω ότι αυτό το μέτρο που είχε η αγροτική ένωση δεν ήταν καθόλου υπεύθυνο και κατάλληλο. Και αυτό το στηρίζω στο ότι δεν είναι δίκαιο και σωστό να δίνεις σε αγρότες 60,70,80 ετών και άνω άλλα και πιο νέους που δεν έχουν την παραμικρή γνώση για τα gps και πως αυτά δουλεύουν ή σε τι χρησιμεύουν να μετρήσουν το κτήμα τους. Υπάρχουν τόσοι εργαζόμενοι στην αγροτική ένωση που πραγματικά έχουν αρκετό ελεύθερο χρόνο , ή μπορούν να προσλάβουν έναν ή δύο εργαζόμενους που να έχουν τις κατάλληλες γνώσεις και μαζί με τους ιδιοκτήτες να παίρνουν τα στίγματα του κτήματος που έτσι και τους ιδιοκτήτες θα βοηθήσουμε αλλά και θα είμαστε πιο σίγουροι ότι τα στίγματα είναι σωστά όσο μπορούν να είναι αφού ο λόγος που στέλνουν τους ιδιοκτήτες είναι ότι δεν εμπιστεύονται τις ήδη μετρήσεις τους και ουκ ολίγες φορές διαπιστώθηκε ότι ο ιδιοκτήτης μετρούσε και τμήμα από τα κτήματα των γειτόνων του μιας και αρκετά όρια των κτημάτων δεν έχουν οριστεί και διαχωριστεί ακόμα.

Τα προβλήματα που είχαμε με την επαφή μαζί τους ήταν αρκετά αλλά με επιμονή βρήκαμε τη λύση. Τα πιο επίπονα προβλήματα ήταν όταν φέρναμε σε επαφή αγρότες μεταξύ τους παρουσία μας βέβαια που έπρεπε να λύσουν το εξής πρόβλημα:

Αυτό ήταν ότι και οι δύο ή και περισσότεροι δήλωναν το ίδιο κτήμα με ίδιες συντεταγμένες και τοπογραφικά .Και μέσα από συζητήσεις και συμβόλαια έπρεπε να βρούμε τη λύση. Όπως είναι φυσικό υπήρχαν και άλλα προβλήματα αλλά δε θα επεκταθώ.

Όλα αυτά τα προβλήματα και τα αναπάντητα ερωτήματα μας οδήγησαν στο να θέλουμε να μάθουμε περισσότερα για το τι επικρατεί στη Λέσβο από πλευρά εκτάσεων, καλλιεργειών, επιδοτήσεων.

3.3.1 Ανάλυση της βάσης της ενιαίας ενίσχυσης του 2007

Η βάση όπως προαναφέραμε περιείχε περίπου 25.600 εγγραφές έργο μας ήταν να την αναλύσουμε και να την οργανώσουμε. Με αυτές τις διαδικασίες θα μπορούσαμε να δούμε αν υπάρχουν κάποια λάθη στη βάση, πόσα περίπου είναι αυτά , αν υπάρχουν κάπου κενά και λείπουν κάποια στοιχεία ,ή είναι σωστά .

Η βάση δεδομένων μπορεί να χαρακτηριστεί ως απλή μιας και περιέχει προσωπικά στοιχεία όπου από αυτά τα στοιχεία μπορούμε να δούμε το φύλλο του αγρότη (αρσενικό ή θηλυκό), αν υπάρχουν συνωνυμίες που εύκολα το ελέγχεις με το πατρώνυμο διότι μπορεί μια εγγραφή ενός αγρότη να γράφτηκε παραπάνω από μία φορές στη βάση και να μας δίνει λάθος αποτελέσματα στα παρακάτω ερωτήματα που θα διατυπώσουμε όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη στο νησί της Λέσβου.

Σε μερικά δεδομένα μπορεί να λείπει κάποιο από τα προαναφερόμενα γιατί θα πρόκειται για κάποιο οργανισμό δημόσιο ή μη που έχει υπό την κατοχή του αγροκτήματα και καλλιέργειες. Η βάση δεδομένων περιέχει επίσης των ημερομηνία γέννησης όπου μπορούμε πολύ εύκολα στο πρόγραμμα excel να υπολογίσουμε τη σημερινή ηλικία του κάθε αγρότη και να συμπεράνουμε αρκετά πράγματα για το πώς εξελίσσεται αυτός ο τομέας , αν μπαίνει νέο

αίμα στο πρωτογενή τομέα ή αν εγκαταλείπεται μέσα στο χρόνο και να δούμε τα γενικά ποσοστά ηλικιών των αγροτών πάνω στο νησί. Με τον αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) καταφέραμε να οργανώσουμε αυτή τη βάση και να βάλουμε σε τάξη όλο αυτό το πλήθος στοιχείων και να δούμε σε κάθε ένα αγρότη τι αντιστοιχεί.

Στη βάση μας η επόμενες στήλες αναφέρονται στις χρήσεις γης όπου σε κάθε εγγραφή αντιστοιχεί μία ή παραπάνω χρήσεις γης. Οι χρήσεις γης που μας δίνει η βάση είναι :

- οι ελαιώνες ,
- οι βοσκότοποι ,
- τα αμπέλια ,
- οι ζωοτροφές ,
- οι καστανιές ,
- τα καλαμπόκια,
- τα σιτηρά,
- τα λαχανικά,
- οι μηλιές,
- οι ντομάτα,
- η πατάτα,
- το τριφύλλι,
- οι φράουλες,
- και οι λοιπές καλλιέργειες όπου περιλαμβάνουν άλλες καλλιέργειες.

Σύμφωνα με αυτή τη στήλη μαθαίνουμε μόνο για το είδος των χρήσεων γης αλλά με τη βοήθεια της διπλανής στήλης που μας δίνει την έκταση σε στρέμματα αυτής της καλλιέργειας μπορούμε να δούμε τη κάθε χρήση γης σε πόση έκταση αντιστοιχεί. Σπουδαίο ρόλο για να μπορέσουμε να βγάλουμε πιο ολοκληρωμένα συμπεράσματα είναι η παρακάτω στήλη.

Αυτή η στήλη μας δίνει το όνομα της περιοχής που έχει ο κάθε αγρότης το κτήμα του έτσι εδώ εμείς μπορούμε να δούμε σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα του νησιού τι έκταση καλλιεργειών ανήκει , τι είδος καλλιεργειών σημειώνονται και σε τι ποσοστό και πολύ εύκολα μπορούμε να δημιουργήσουμε σχέσεις και συγκρίσεις μεταξύ των δημοτικών διαμερισμάτων.

Εδώ βήμα μας ήταν να βρούμε τον αριθμό και τα ονόματα των δημοτικών διαμερισμάτων . Αυτά είναι δεκατρία και αλφαβητικά είναι :

- Της Αγίας Παρασκευής
- Της Αγιάσου
- Της Γέρας
- Της Ερεσού – Αντίσσης
- Της Ευεργέτουλας
- Της Καλλονής
- Της Λουτρόπολης Θερμής
- Του Μανταμάδου
- Της Μήθυμνας - Μολύβου
- Της Μυτιλήνης
- Της Πέτρας
- Του Πλωμαρίου
- Του Πολιχνίτου

Αφού τα βρήκαμε επόμενο βήμα μας ήταν κάθε αγρόκτημα ανάλογα με τη θέση του δηλαδή σε πια περιοχή ανήκει να το τοποθετήσουμε στο δημοτικό διαμέρισμα που ανήκει. Έτσι δουλειά μας είναι να βρούμε κάθε αγρόκτημα με βάση τη περιοχή του που ανήκει και να το προσθέσουμε εκεί. Ακολουθεί παράδειγμα που δείχνει τον τρόπο που δουλέψαμε. Αρχικά οργανώσαμε αλφαβητικά τις περιοχές όπου βρίσκονται τα αγροτεμάχια και στη συνέχεια κάθε περιοχή την αντιστοιχήσαμε στο δήμο όπου ανήκει. Έτσι παρακάτω

υπάρχει ένα σχεδιάγραμμα όπου μας δείχνει σε κάθε δήμο ποιες περιοχές ανήκουν και έτσι θα είναι εύκολο να γίνει η αντικατάσταση των περιοχών στους δήμους.

- **Της Αγίας Παρασκευής** : (Αγία Παρασκευή, Νάπη)
- **Της Αγιάσου** : (Αγιάσου, Ασώματος)
- **Της Γέρας**: (Μεσαγρός, Παλαιόκηπος, Παππάδου, Πέραμα, Σκόπελος, Σκουτάρος)
- **Της Ερεσού – Αντίσσης** : (Αντισσα, Βατούσσα, Ερεσσός, Μεσότοπος, Πτερούντα, Σίγρι, Χίδηρα)
- **Της Ευεργέτουλας** : (Ασώματος, Ίππειος, Κάτω Τρίτος, Κεραμειά, Λάμπου Μύλοι, Συκούντα, Μυχού)
- **Της Καλλονής** : (Άγρα, Ανεμότια, Καλλονή, Παράκοιλα, Σκαλοχώρι, Φίλια, Δάφια, Αρίσβη)
- **Της Λουτρόπολης Θερμής** : (Κώμη, Λουτρόπολη Θερμής, Μυστεγνά, Νέες Κυδωνίες, Πηγή)
- **Του Μανταμάδου** : (Κάπη, Κλειώ, Μανταμάδου, Πελόπη, Υψηλομέτωπο)
- **Της Μήθυμνας – Μολύβου** : (Αργέννου, Μήθυμνα, Συκαμινέα, Λεπέτυμνου)
- **Της Μυτιλήνης** : (Βαρειά, Νεάπολη, Αγία Μαρίνα, Ταξιαρχών Αλυφαντά, Αφάλωνας, Λουτρών, Μόρια, Μυτιλήνη, Παναγιούδα, Παμφίλων)
- **Της Πέτρας** : (Πέτρα, Στύψη, Λαφιώνα)
- **Του Πλωμαρίου** : (Αγία Βαρβάρα, Ακράσι, Αμπελικό, Μεγαλοχώρι, Νεοχώρι, Παλαιοχώρι, Πλαγιά, Πλωμάρι, Τρύγωνα)
- **Του Πολιχνίτου** : (Βασιλικά, Βρισά, Λισβόρι, Πολυχνίτου, Σταυρού)

Είναι μια χρονοβόρα δουλειά που όμως θα μας δώσει τα πιο σημαντικά στοιχεία όπως το πόση καλλιεργήσιμη έκταση έχει κάθε διαμέρισμα και οι καλλιέργειες σε αυτές τι ποσοστό έχουν και πως κυμαίνονται οι χρήσεις γης. Εδώ μπορούμε να δούμε και τα ποσοστά των ελαιώνων που μας ενδιαφέρουν μιας και η καλλιέργεια της ελιάς αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό των μεσογειακών περιοχών.

Επίσης στη βάση μας υπάρχει και μια στήλη με το κωδικό της εκμετάλλευσης αλλά δε θα χρειαστούμε αυτή τη στήλη μιας και οι προαναφερόμενες στήλες και στοιχεία μας καλύπτουν για να δημιουργήσουμε αλλά και να απαντήσουμε ερωτήματα γύρω από τη καλλιέργεια και τις χρήσεις γης στο νησί της Λέσβου.

3.4 Τα βήματα που ακολουθήθηκαν για το καθαρισμό της βάσης.

α) Αρχικά ελέγχθηκαν τα προσωπικά στοιχεία των δικαιούχων, δηλαδή το όνομα επίθετο πατρώνυμο, αν υπήρχαν κάποιες διπλοεγγραφές σβήστηκαν και όπου υπήρχε κενό δε συμπεριλήφθηκε στα αποτελέσματα. Πρωταγωνιστικό ρόλο για την οργάνωση της βάσης είχε η στήλη με τον αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) των δικαιούχων που όπως γνωρίζουμε είναι μοναδικός.

β) Στη συνέχεια ακολούθησε μια πιο χρονοβόρα δουλειά αλλά τα αποτελέσματα της είναι αρκετά χρήσιμα. Αυτή ήταν ανάλογα το όνομα των δικαιούχων αν είναι αντρικό ή γυναικείο ορίστηκε το φύλο του αγρότη (άντρας , γυναίκα)

γ) Επόμενο βήμα ήταν οι καλλιέργειες , εδώ έπρεπε να αντικατασταθεί ο κωδικός καλλιέργειας με το όνομα τις καλλιέργειας ώστε να είναι εύκολο για το αναγνώστη αυτής της εργασίας να καταλαβαίνει σε πια καλλιέργεια αναφέρονται τα αποτελέσματα. Οι κωδικοί αυτοί δόθηκαν από τα κεντρικά γραφεία του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε, για παράδειγμα ο κωδικός της ελιάς είναι το 8191, των βοσκότοπων είναι το 8999, των σιτηρών 7702 και ούτως κάθε εξής.

δ) Στη συνέχεια με απλές πράξεις βρέθηκε το άθροισμα της κάθε καλλιέργειας από το άθροισμα των εκτάσεων της.

ε) Έπειτα έλαβε μέρος η διαδικασία που αναφέρθηκε στα ερωτήματα όπου αντικαστάθηκε κάθε τοποθεσία των αγροτεμαχίων στον αντίστοιχο δήμο, μέσα από αυτή τη διαδικασία έγιναν υπολογισμοί όπου μας έδιναν τη συνολική καλλιεργούμενη έκταση κάθε δήμο καθώς και το είδος της καλλιέργειας αντίστοιχα για κάθε δήμο.

στ) Επόμενο βήμα ήταν να βρεθεί η ηλικία του κάθε δικαιούχου, στη βάση υπήρχε η ημερομηνία γέννησης όποτε με μια απλή αφαίρεση βρέθηκε και η ηλικία. Στη συνέχεια η ηλικία χωρίστηκε σε 3 κλάσεις διαφορετικών ομάδων όπου χώριζε τους δικαιούχους σε νέους, μεσήλικες και ηλικιωμένους. Ανάλογα τον αριθμό που αντιστοιχούσε σε κάθε κλάση έβγαιναν και τα ανάλογα αποτελέσματα για τους δικαιούχους.

ζ) Τέλος, συγκεντρώνοντας όλα αυτά τα στοιχεία και τις μεταβλητές σκοπός ήταν να δημιουργηθούν σχέσεις μεταξύ τους ώστε να απαντηθούν τα ερωτήματα αυτής της εργασίας. Οι σχέσεις αυτές απεικονίστηκαν με διαγράμματα και γραφήματα που ακολουθούν στη συνέχεια στα αποτελέσματα.

Συμπερασματικά πιστεύεται πως η βάση της ενιαίας ενίσχυσης είναι μια αξιόπιστη πηγή όπου μας δίνει μια πλήρη εικόνα για την αγροτική ενίσχυση και τα αγροτεμάχια στο νησί της Λέσβου. Τη θεωρούμε αξιόπιστη διότι με αυτή τη βάση έγιναν οι πληρωμές των δικαιούχων το 2007 πάνω στο νησί. Κατά την επεξεργασία της βάσης όμως συναντήσαμε ένα πρόβλημα όσων αφορά την κατανομή των αγροτεμαχίων ανά τους Δήμους του νησιού και για αυτό τα αποτελέσματα που αφορούν τους Δήμους του νησιού δεν μπορούν να θεωρηθούν αξιόπιστα για περαιτέρω μελέτη.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.1 Η Λέσβος

Η Λέσβος είναι Ελληνικό νησί στο βορειοανατολικό Αιγαίο. Είναι το τρίτο σε μέγεθος ελληνικό νησί μετά την Κρήτη και την Εύβοια, με έκταση 1.636 τ.χλμ. και ακτογραμμή 370 χλμ. Το νησί έχει πληθυσμό 104.620 κατοίκους. Διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και στον Νομό Λέσβου. Πρωτεύουσα του νησιού είναι η Μυτιλήνη χτισμένη στο νοτιοανατολικό άκρο του νησιού. Σύγχρονη πόλη, διοικητικό, εμπορικό και πνευματικό κέντρο, με πληθυσμό 27.247 κατοίκων (απογραφή 2001). Είναι έδρα του Νομού και της Περιφέρειας, καθώς και του Υπουργείου Αιγαίου

Το νησί χωρίζεται σε δεκατρείς Δήμους (στην παρένθεση κάτοικοι απογραφής 2001/1991):

<i>Δήμος Αγίας Παρασκευής</i>	(2.628/2.788)
<i>Δήμος Αγιάσου</i>	(2.578/2.988)
<i>Δήμος Γέρας με έδρα τον Παπάδο</i>	(6.985/6.958)
<i>Δήμος Ερεσού-Αντίσσης</i>	(5.530/5.620)
<i>Δήμος Ευεργέτουλα με έδρα τη Συκούντα</i>	(3.336/3.308)
<i>Δήμος Καλλονής</i>	(8.194/8.462)
<i>Δήμος Λουτροπόλεως Θερμής</i>	(3.809/3.341)
<i>Δήμος Μανταμάδου</i>	(3.210/3.226)
<i>Δήμος Μήθυμνας</i>	(2.433/2.359)
<i>Δήμος Μυτιλήνης</i>	(36.196/32.146)
<i>Δήμος Πέτρας</i>	(3.749/3.603)
<i>Δήμος Πλωμαρίου</i>	(6.698/6.612)
<i>Δήμος Πολιχνίτου</i>	(5.288/5.729)

Το ανάγλυφο της Λέσβου είναι ορεινό με μικρές πεδιάδες , το υψόμετρό της κυμαίνεται από 0 έως 254 μέτρα. Πιο έντονο ανάγλυφο παρουσιάζει το δυτικό μέρος της.

Η Λέσβος καλύπτεται από εκτάσεις, κωνοφόρα δάση τα οποία χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη της μελισσοκομίας και ελιές .Ακόμα υπάρχουν λίγες εκτάσεις με καστανιές και λίγες καλλιεργήσιμες. Συγκεκριμένα ,στα ανατολικά και κεντρικά τμήματα είναι κατάφυτα από ελαιώνες, πεύκα, έλατα, πλατάνια, καστανιές, οξιές και βελανιδιές. Γενικά η χλωρίδα και πανίδα της Λέσβου είναι πλούσια.

Οι πιο σημαντικές πεδιάδες, είναι της Καλλονής, Ιππείου, Περάματος και Ερεσού. Τα κυριότερα βουνά είναι ο Λεπέτυμνος, ο Όλυμπος και το Ψηλοκούδουνο.

Ειδικότερα στη Λέσβο υπάρχουν :

Αγροί 173.000 στρέμματα,

Ελαιώνες 389.000 στρέμματα,

Οπωρώνες 15.800 στρέμματα,

Αμπελώνες 8.130 στρέμματα,

Κηπευτικά 13.000 στρέμματα,

Βοσκοτόπια 620.000 στρέμματα,

Δασικές εκτάσεις 343.000 στρέμματα,

Και άγονα 51.000 στρέμματα. (Αυτά τα στοιχεία είναι από τον Γιοβάνη Χ. 1991 Σχολική Ελληνική.) Αυτά τα στοιχεία θα συγκριθούν με την απογραφή του 2001 καθώς και με τα αρχεία της ενιαίας ενίσχυσης του 2007.

Από κλιματολογική άποψη η Λέσβος έχει ήπιο, μεσογειακό κλίμα, με πολλή μεγάλη ηλιοφάνεια καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

4.1.1 Οικονομία της Λέσβου

Οι τοπική οικονομία της Λέσβου βασίζεται σε τρεις τομείς :

- Γεωργία
- Κτηνοτροφία
- Τουρισμός

Συγκεκριμένα, στην μεταποίηση της ελιάς και του γάλακτος που παράγονται εξαιρετικής ποιότητας ελαιόλαδου και τυρί, τα προϊόντα αυτά είναι ιδιαίτερα διαδεδομένα στην Ελλάδα πράγμα το οποίο είχε ως αποτέλεσμα και την ανάπτυξη του τουρισμού της. Η Λέσβος εξάγει αρκετά προϊόντα έτσι ώστε να έχει αρκετούς οικονομικούς πόρους σε σχέση με κάποια άλλα νησιά όπου οι οικονομία τους βασίζεται αποκλειστικά στον τουρισμό τους .

Επίσης , η κτηνοτροφία δείχνει μια ιδιαίτερη ανάπτυξη λόγω των μεγάλων χορτολειαδικών εκτάσεων της , η γεωργία λόγω του κατάλληλου εδάφους για την καλλιέργεια της ελιάς , με την αλιεία(σαρδέλες καλλονής). Ανεπτυγμένος είναι και ο κλάδος της ποτοποιίας με την παρασκευή του ούζου, ενώ μεγάλη μερίδα του πληθυσμού ασχολείται επαγγελματικά με τον τουρισμό. ⁵

Ο Δήμος Μυτιλήνης έχει πληθυσμό 36.196 κατοίκους (Απογράφη 2001) και έκταση 107.460 στρέμματα. Έδρα του Δήμου είναι η Μυτιλήνη και περιλαμβάνει 9 Δημοτικά Διαμερίσματα:

- Δ.Δ. Μυτιλήνης** (Μυτιλήνη, Βαρεία, Νεάπολις, Πλιγόνιον)
- Δ.Δ. Αγίας Μαρίνης** (Αγία Μαρίνα, Αγία Παρασκευή, Κρατήγου)
- Δ.Δ. Αλυφαντών** (Αλυφαντά, Κέδρον, Ουτζά, Πυργίον)
- Δ.Δ. Αφάλωνος** (Αφάλωνας)

⁵ Όλα τα στοιχεία αυτού του κεφαλαίου που αφορούν το νησί της Λέσβου είναι από απογραφές αγροτικές και δημογραφικές , τουριστικούς και αγροτικούς οδηγούς , βιβλία για τη Λέσβο, ηλεκτρονικές πηγές ακόμα και από γνωστές εγκυκλοπαίδειες .

- Δ.Δ. Λουτρών** (Λουτρά, Σκάλα Λουτρών, Χαραμίδα)
- Δ.Δ. Μόριας** (Μόρια, Αχλιά, Λάρισος, Μάρμαρο)
- Δ.Δ. Παμφίλων** (Πάμφιλα, Νησέλια Παραλία)
- Δ.Δ. Παναγιούδας** (Παναγιούδα)
- Δ.Δ. Ταξιαρχών** (Ταξιάρχες)

Στη Λέσβο σήμερα υπάρχουν πάνω (11.000.000) έντεκα εκατομμύρια ελαιόδεντρα σε έκταση 465 χιλ στρεμμάτων με μέση παραγωγή 100.000 τόνους καρπούς ή 20.000 τόνους ελαιόλαδου. Ασύγκριτο σε γεύση, άρωμα και με καλύτερους και με τις καλύτερες διατροφικές ιδιότητες, το ελαιόλαδο της Μυτιλήνης είναι ένα αληθινό δώρο της Λεσβιακής φύσης. Αυτό το φημισμένο ελαιόλαδο πηγή υγείας και βασικό συστατικό της διατροφής του σύγχρονου καταναλωτή.⁶

4.1.2 Το δέντρο της Ελιάς.

Με μια πρώτη επίσκεψη στο νησί αντικρίζουμε το δέντρο της ελιάς γνωστό ως ελαιόδεντρο, ένα δέντρο που βρίσκεται σε πολύ μεγάλους αριθμούς στο νησί της Λέσβου. Το δέντρο αυτό εμφανίζεται αποκλειστικά σε όλη τη περιοχή της μεσογείου και θεωρείται στην οικολογία σαν ένας μεσογειακός δείκτης.

Είναι ένα πολυετές δέντρο που αντέχει στο χρόνο και στο κλίμα της Μεσογείου δηλαδή στα μακρά και ξηρά καλοκαίρια, στους ψυχρούς και υγρούς χειμώνες, στη μακρά ηλιοφάνεια και ανταπεξέρχεται στις 250 άβροχες μέρες. Αυτό οφείλεται στα παχιά και κηρώδη φύλλα του που μένουν πάνω στο δέντρο δύο με τρία χρόνια και σε αρκετές περιπτώσεις πολύ περισσότερο δημιουργώντας

⁶ Τα στοιχεία της παραγράφου αυτής είναι από το υλικό του υπευθύνου της αγροτικής ένωσης της Μυτιλήνης.

έτσι ένα αξιοθαύμαστο σύστημα οικονομίας νερού για τις δύσκολες περιόδους.

Ένα πλεονέκτημα αυτού του δέντρου είναι ότι σε περίπτωση που καεί από φωτιά ή καταστραφεί από βαρύ παγετό έχει την ιδιότητα να διατηρείται ζωντανό και με τον ερχομό της άνοιξης να παραβλασταίνει. Αυτό γίνεται διότι το ριζικό του σύστημα παραμένει ανέπαφο και έτσι με τις κατάλληλες συνθήκες βγάζει βλαστούς. Επίσης είναι ένα δέντρο που μπορεί πολύ εύκολα να προσαρμοστεί στο περιβάλλον και στις συνθήκες που επικρατούν.

Για όλους αυτούς τους λόγους είναι ένα είδος που πάρα πολλοί άνθρωποι το προτιμούν για να το καλλιεργήσουν μιας και αντέχει τόσο και δεν απαιτούνται πολλά έξοδα για τη καλλιέργεια του.⁷

Καθώς το νησί της Λέσβου φημίζεται για τη ποιότητα του λαδιού του ,την ελιά και όλα τα προϊόντα που βασίζονται σε αυτό το καρπό του δέντρου, ασχολία μας ήταν να βρούμε πόσες εκτάσεις αυτό του είδους υπάρχουν πάνω στο νησί. Μέσα στα πλαίσια της έρευνας αυτού του καλλιεργήσιμου είδους συναντήσαμε και πολλά άλλα είδη με τα οποία θα ασχοληθούμε εκτενέστερα στις σελίδες που ακολουθούν.

4.2 Κατανομή χρήσεων γης και έκτασης (Βάση 2007)

Τα πρώτα μας αποτελέσματα από όλη τη διαδικασία της οργάνωσης της βάσης της ενιαίας ενίσχυσης 2007 προσάπτονται στις επόμενες σελίδες. Αρχικά θα αναφερθεί η σχέση της έκτασης και των

⁷ Τα στοιχεία για το δέντρο της ελιάς και τη καλλιέργεια του, μας τα παρείχε η Κυρία Πετανίδου , καθηγήτρια του τμήματος Γεωγραφίας, μέσα από τις διαλέξεις της από τα μαθήματα της και ύστερα από συζήτηση μαζί της για αυτό το είδος δέντρου που θεωρείται μεσογειακός δείκτης για το οικολόγους, περιβαλλοντολόγους.

χρήσεων γης του νησιού, δηλαδή το πώς κατανέμονται οι χρήσεις γης στην ολική έκταση των καλλιεργειών.

Η συνολική έκταση των καλλιεργειών που επιδοτούνται στο νησί είναι 112.056 εκτάρια ή 112.056.000 στρέμματα. Ακολουθεί πίνακας με τις χρήσεις γης – εκτάσεις, το ποσοστό αυτών και γράφημα που απεικονίζει τη σχέση αυτή.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ	% ποσοστό
ΑΜΠΕΛΙΑ	117,5	0,10
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ	<u>61296,18</u>	54,70
ΕΛΙΕΣ	<u>47914,42</u>	42,76
ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	101,44	0,09
ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ	271,36	0,24
ΚΑΣΤΑΝΙΕΣ	133,44	0,12
ΚΡΙΘΑΡΙ	137,79	0,12
ΛΑΧΑΝΙΚΑ	121,1	0,11
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΛ	50,32	0,04
ΜΗΛΙΕΣ	36,37	0,03
ΝΤΟΜΑΤΕΣ	87,68	0,08
ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	34,07	0,03
ΠΑΤΑΤΕΣ	285,96	0,26
ΣΑΝΟ	39,25	0,04
ΣΙΤΗΡΑ	1218,56	1,09
ΤΡΙΦΥΛΙ	169,75	0,15
ΦΡΑΟΥΛΕΣ	40,9	0,04
Σύνολο	112056,09	100

Πίνακας 1. Πίνακας κατανομής των εκτάσεων των χρήσεων γης σε εκτάρια και το ποσοστό % της συνολικής έκτασης γης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, καταλήγουμε στο ότι τα βοσκοτόπια καλύπτουν τη περισσότερη έκταση με ποσοστό κοντά στο 55% από τη συνολική έκταση και στη συνέχεια ακολουθούν οι ελαιώνες με ποσοστό κοντά στο 43% της συνολικής έκτασης.

Αυτό οφείλεται στο ότι τα ζώα χρειάζονται μεγάλες εκτάσεις για να μπορέσουν να τραφούν, να προστατευτούν (ανάλογα την έκταση του κτήματος ορίζεται ένα τμήμα γης όπου ο δικαιούχος υποχρεούται να κατασκευάσει ένα σκέπαστρο, μαντρί ή απλά μια κατασκευή

όπου θα προστατεύει τα ζώα από τις καιρικές συνθήκες και τους πιθανούς εχθρούς) και εν κατακλείδι να επιβιώσουν.

Επίσης στο κεντρικό – δυτικό τμήμα του νησιού υπάρχουν τεράστιες εκτάσεις όπου είναι άγονες και σε δύσβατες τοποθεσίες , για οποιοδήποτε είδος καλλιέργειας ,έτσι για να μη μείνουν ανεκμετάλλευτες χρησιμοποιούνται ως βοσκοτόπια.

Στη συνέχεια μετά τους βοσκότοπους και τους ελαιώνες ακολουθούν τα σιτηρά με το ποσοστό 1%, οι πατάτες με 0,26% και το καλαμπόκι με 0,24%. Όλες οι υπόλοιπες χρήσεις γης είναι αρκετά μικρότερες του 0,5%. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, όπως τους κλιματικούς παράγοντες , τη γεωμορφολογία του νησιού και το ποσοστό ελεύθερης επιφάνειας που υπάρχει στο νησί για τη καλλιέργεια άλλων ειδών εκτός των ελιών.

Επόμενο βήμα μας είναι να συγκρίνουμε αυτά τα στοιχεία της βάσης με τα στοιχεία από την απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 1999 – 2000.

4.3 Κατανομή εκτάσεων χρήσεων γης σύμφωνα με την απογραφή του 2000.

Ακολουθεί ο δεύτερος πίνακας που δείχνει τις εκτάσεις των χρήσεων γης σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής. Οι Δήμοι είναι τοποθετημένοι στο πίνακα ανάλογα με την έκταση της χρησιμοποιούμενης γης. Με κόκκινο χρώμα είναι το σύνολο του Νομού της Λέσβου που περιλαμβάνει ορισμένα κομμάτια γης από τη Λήμνο και το Άγιο Ευστράτιο. Με μπλε χρώμα είναι οι μεγαλύτερες εκτάσεις σε στρέμματα χρήσεις γης, όπου αντιστοιχούν ανά Δήμο του νησιού. (πχ ο δήμος Ερεσού που έχει τη μεγαλύτερη χρησιμοποιούμενη έκταση την οφείλει στη πολύ μεγάλη έκταση των βοσκότοπων, δηλαδή το 89% της ολική έκτασης της Ερεσού είναι

βοσκοτόπια). Με πορτοκαλί χρώμα είναι το σύνολο της έκτασης και των εκμεταλλεύσεων των χρήσεων γης συνολικά και για τους 13 δήμους του νησιού. Τέλος με έντονη και υπογραμμισμένη γραφή είναι το υπόλοιπο των εκτάσεων και των εκμεταλλεύσεων που υπάρχει για τον υπόλοιπο νομό εκτός του νησιού της Λέσβου.

ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ 1999-2000	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΗΣ	ΔΕΝΡΩΔΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ & ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΑΜΠΕΛΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ & ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ & ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ & ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΚΑΡΠΟΦΟΡΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ & ΕΚΤΑΣΕΙΣ					
ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ	18132	119752	15341	41346	2265	808	4727	59669	3261	260	6	8
Δ.ΕΡΕΣΣΟΥ-ΑΝΤΙΣΣΑ	1204	18085	964	1421	172	29	713	16145	222	18	0	0
Δ.ΚΑΛΛΟΝΗΣ	1655	14231	1361	3743	283	59	667	9523	394	36	0	0
Δ.ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	3698	9696	3635	8857	177	22	110	624	320	23	3	4
Δ.ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	710	8123	694	3311	92	10	320	4362	148	11	0	0
Δ.ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	892	6849	854	2228	4	1	396	4595	167	14	0	0
Δ.ΓΕΡΑΣ	1524	5686	1523	5264	6	0,5	137	350	421	26	0	0
Δ.ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΥ	1418	5139	1405	2815	103	7,5	457	1573	452	39	0	0
Δ.ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ	1489	4781	1485	4164	26	4	96	585	183	17	0	0
Δ.ΠΕΤΡΑΣ	816	4584	778	1810	29	3	398	2719	274	20	0	0
Δ.ΛΟΥΤΡ. ΘΕΡΜΗΣ	625	3405	620	2734	6	0,6	76	587	45	4	0	0
Δ.ΜΗΘΥΜΝΑΣ	391	2687	319	647	6	1	206	2021	26	3	0	0
Δ.ΑΓΙΑΣΟΥ	842	2654	835	2333	17	3	122	288	108	9	0	0
Δ.ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΛΑΣ	746	2233	737	1958	0	0	25	1971	90	7	0	0
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΩΝ	16010	88155	15210	41285	921	141	3723	43569	2850	225	3	4
ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΗΜΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΝΟΜΟ ΛΕΣΒΟΥ	<u>2122</u>	<u>31597,4</u>	<u>131</u>	<u>61</u>	<u>1344</u>	<u>667</u>	<u>1004</u>	<u>16100</u>	<u>411</u>	<u>35</u>	<u>3</u>	<u>4</u>

Πίνακας 2. Πίνακας κατανομής εκτάσεων χρήσεων γης ανά δήμο σύμφωνα με την γεωργική απογραφή του 1999-2000.

4.4 Σύγκριση των στοιχείων του 2007 με τα στοιχεία της απογραφής του 2000

Ο πίνακας που ακολουθεί είναι η ένωση των 2 προηγούμενων πινάκων. Δηλαδή σε αυτό το πίνακα συνδέονται κάποια από τα

στοιχεία τους, που αφορούν την ίδια μεταβλητή και μπορούν να συγκριθούν μεταξύ τους.

Αυτά που εμείς διαλέξαμε να συγκρίνουμε είναι οι δικαιούχοι με τις εκμεταλλεύσεις, οι εκτάσεις σύμφωνα με τη βάση μας με τις εκτάσεις σύμφωνα με την απογραφή, οι βοσκότοποι και τα αμπέλια. Ο λόγος που δεν επιλέξαμε άλλες χρήσεις γης είναι η αδυναμία μας να γνωρίζουμε ποια στοιχεία του ενός πίνακα αντιστοιχούν με τα στοιχεία του άλλου πίνακα. Για παράδειγμα δε μπορούμε να γνωρίζουμε στο πίνακα της απογραφής ποια είδη δέντρων αντιστοιχούν στους δεντρώνες ώστε να κάνουμε την αντιστοίχιση και να συγκρίνουμε τους δύο πίνακες για αυτό και είναι αδύνατο να κάνουμε παραπάνω συγκρίσεις.

Στο πίνακα αυτόν παρατηρούμε πολλές διαφορές στις εκτάσεις ανάμεσα στα στοιχεία της απογραφής και της βάσης μας. Συγκεκριμένα παρατηρούμε ότι οι δικαιούχοι της βάσης μας είναι περισσότεροι ανά δήμο από τις εκμεταλλεύσεις σε αυτό το δήμο σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής. Από την άλλη πλευρά τα υπόλοιπα στοιχεία της απογραφής του πίνακα είναι περισσότερα σε έκταση από αυτά της βάσης μας της ενιαίας ενίσχυσης. Δηλαδή η διαφορά της μέτρησης της χρησιμοποιημένης γης το 2000 από την γεωργική απογραφή είναι πολύ μεγάλη από τις δηλωμένες εκτάσεις της ενιαίας ενίσχυσης του 2007 και η διαφορά αυτή κυμαίνεται στο 88%.

Το που οφείλεται αυτό δε μπορούμε να το γνωρίζουμε, το μόνο που μπορούμε να δικαιολογήσουμε είναι στις εκτάσεις των βοσκότοπων που στα στοιχεία της απογραφής περιλαμβάνονται και οι άγονες εκτάσεις για αυτό ίσως η διαφορά να είναι της τάξης του 86% υπέρ των στοιχείων της απογραφής. Στα αμπέλια πάλι η διαφορά των στοιχείων είναι μεγάλη υπέρ των στοιχείων της απογραφής της τάξης του 92% και η αιτία που σε διάρκεια 7 ετών η

χρήση αυτή μειώθηκε τόσο παραμένει άγνωστη.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΑΙΚΟΜΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ 2007 ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ 2000	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΒΑΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ (ΑΠΟΓΡΑΦΗ)	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΒΑΣΗΣ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΗΣ (ΑΠΟΓΡΑΦΗ)	ΒΟΣΚΟΤΟΠΙ ΒΑΣΗΣ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΙ & ΑΓΟΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΑΜΠΕΛΙΑ ΒΑΣΗΣ	ΑΜΠΕΛΙΑ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ
Δ.ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	1361	710	9669	81239	6267	43617	13	104
Δ.ΑΓΙΑΣΟΥ	1290	842	3671	26540	1127	2878	6	27
Δ.ΓΕΡΑΣ	3154	1524	8988	56864	1589	3499	5	5
Δ.ΕΡΕΣΟΥ-ΑΝΤΙΣΣΑΣ	2031	1204	17146	180851	15272	161454	32	293
Δ.ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΛΑΣ	1201	746	3506	22333	826	1971	3	0
Δ.ΚΑΛΛΟΝΗΣ	3072	1655	18269	142312	13316	95231	20	588
Δ.ΛΟΥΤΡ. ΘΕΡΜΗΣ	1243	625	5384	34052	2132	5878	5	6
Δ.ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	1469	892	11401	68493	8650	45947	1	11
Δ.ΜΗΘΥΜΝΑΣ	733	391	3591	26867	2698	20214	1	12
Δ.ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	3263	3698	9232	96960	2197	6241	9	223
Δ.ΠΕΤΡΑΣ	821	816	4580	45842	2787	27189	2	26
Δ.ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ	2481	1489	8327	47807	1939	5850	2	43
Δ.ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΥ	3173	1418	8271	51392	2497	15726,5	19	75
ΣΥΝΟΛΟ	25292	16010	112036	881551	61297	435694	118	1411
ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ 2	<u>9282</u>		<u>-769516</u>		<u>-374397</u>		<u>-1293</u>	

Πίνακας 3. Πίνακας συγκριτικός της βάσης της ενιαίας ενίσχυσης 2007 με τα στοιχεία της απογραφής 2000.

4.5 Συγκριτικός πίνακας των στοιχείων της βάσης της ενιαίας ενίσχυσης του 2007, της γεωργικής απογραφής του 2000 και των στοιχείων από τις εκδόσεις του Γιοβάνη Χ. το 1991.

Από την ένωση αυτών των πινάκων προκύπτει ένας πίνακας με λίγα στοιχεία και αυτό οφείλεται στο ότι οι χρήσεις γης από κάθε πηγή δεν είναι διευκρινισμένες για το τι είδη περιλαμβάνουν στην μέτρηση της έκτασης και έτσι αδυνατούμε να κάνουμε μια πλήρη αντιστοίχιση των χρήσεων γης μεταξύ των πινάκων. Ο πίνακας που ακολουθεί μας δίνει μια πλήρη εικόνα μόνο για τους βοσκότοπους και τα αμπέλια σύμφωνα και με τις τρεις πηγές. Επίσης έχουμε τη δυνατότητα να δούμε τις διαφορές στις εκτάσεις των χρήσεων γης στις 3 διαφορετικές πηγές.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΟΒΑΝΗ Χ. (1991)	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΗ ΕΝΙΑΙΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (2007)	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ (2000) ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ (2000) ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ
ΑΓΡΟΙ	17300			
ΕΛΑΙΩΝΕΣ	38900	47901		
ΟΠΩΡΩΝΕΣ	1580			
ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	813	118	141	808
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	1300			
ΒΟΣΚΟΤΟΠΙΑ	62000	61297	43569	59669
ΔΑΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	34300		41285	41346
ΑΓΟΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	5100		2158	3319

Πίνακας 4. Συγκριτικός πίνακας και των 3 διαφορετικών πηγών ανά χρήσεις γης .

4.6 Κατανομή αριθμού αγροτικών εκμεταλλεύσεων και εκτάσεων των δικαιούχων ανά δήμο του νησιού.

Παρακάτω ακολουθεί πίνακας με τα στοιχεία των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και των δικαιούχων ανά δήμο της Λέσβου.

Πιο συγκεκριμένα με μπλε υπογραμμισμένη γραφή είναι ο αριθμός των δικαιούχων ανά Δήμο. Με πράσινη γραφή είναι η συνολική έκταση των δικαιούχων που αντιστοιχούν σε κάθε Δήμο. Με ανοιχτό μπλε είναι ο αριθμός των περισσότερων δικαιούχων που αντιστοιχούν σε μια χρήση γης για κάθε Δήμο, (δηλαδή για κάθε δήμο, μπορούμε να δούμε με ποια χρήση γης ασχολείται η πλειοψηφία των δικαιούχων στο δήμο αυτό). Με κόκκινο χρώμα είναι το σύνολο των δικαιούχων ανά χρήση γης και το σύνολο όλων των δικαιούχων και των εκτάσεων και για τους 13 Δήμους.

<u>ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ/ ΔΗΜΟΙ</u>	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΚΤΑΣΕΙΣ	Ελιές	Αμπέλια	Βοσκότοποι	Ζωοτροφές	Καλαμπόκι	Καστανιές	Σιτηρά	Λουπές Καλλιέργειες	Λαχανικά	Μηλιές Ποστοκαλιές	Ντομάτες	Πατάτες	Τριφύλλι	Φράουλες
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	1361	9668,7	2953	13	6267	2,4	29	2,2	285	2,4	27	0,3	7,4	43	34	2
ΑΓΙΑΣΣΟΣ	1290	3671,3	2207	6,5	1127	45	8,6	129	127	0,8	1	0,5	0	19	0	0
ΓΕΡΑ	2254	8987,7	7364	4,7	1589	0,2	11	0	3	1,7	1,6	0,6	1,7	7,3	2,7	0
ΕΡΕΣΣΟΣ	1031	17146	1590	32	15272	23	70	0	18,2	3,5	25	0,2	25	66	23	0
ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΛΑ	1201	3506,1	2607	3,5	825,7	0	47	0	17,4	2,2	0	0,1	0	0	3,6	0
ΚΑΛΛΟΝΗ	2172	18269	4272	20	13316	26	70	0	346	12	69	1,2	56	52	28	0
ΛΟΥΤΡ. ΘΕΡΜΗΣ	1243	5383,8	3218	4,8	2132	0,3	4,5	0	7,1	0	0	0	0	18	0	0
ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	1419	11401	2715	1,4	8650	1,5	4,5	0	5	0,1	0,2	4	0,5	20	0	0
ΜΗΘΥΜΝΑ	739	3591,1	888	1	2698	0	1,3	0	0,2	0	2,8	0	0	0,3	0	0
ΜΥΤΙΛΗΝΗ	2363	9231,9	6999	9	2197	0	4,3	0	0	0,4	1,3	1,5	0	0,3	6	13
ΠΕΤΡΑ	821	4580,4	1764	1,7	2787	0,2	8,8	0	3,79	0,2	0,5	0	1,9	0,6	11	0
ΠΛΩΜΑΡΙ	2481	8326,8	6351	2	1939	0,5	1,6	2,1	11,3	0,8	6,7	10	0,9	1,4	0	0
ΠΟΛΙΧΝΙΤΟΥ	2173	8271,3	4974	19	2497	3,2	10	0	571	27	19	18	7,3	60	61	6
ΣΥΝΟΛΟ	20548	112036	47901	118	61297	101	271	133	1396	50	155	36	101	286	170	20

Πίνακας 5. Πίνακας κατανομής των δικαιούχων ανά Δήμο & Χρήσεις γης.

4.7 Κατανομή της ηλικίας των δικαιούχων ανά Δήμο της Λέσβου.

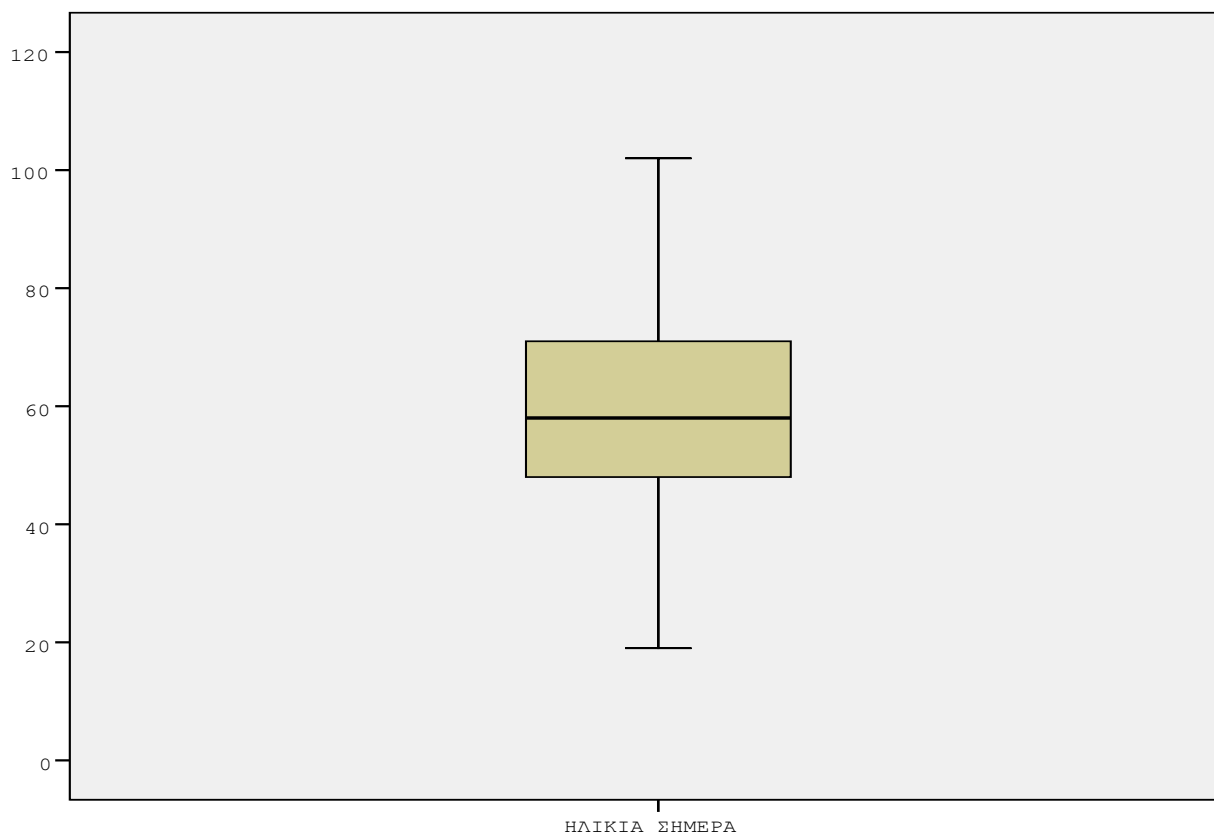
Ακολουθεί ο πέμπτος πίνακας όπου δείχνει τον μέσο όρο της ηλικίας των δικαιούχων ανά δήμο. Η ηλικία κάθε δικαιούχου κυμαίνεται από 19 έως 102 ετών. Παρακάτω θα βρεθεί ο μέσος όρος ηλικίας των δικαιούχων για κάθε δήμο χωριστά, αλλά και ο μέσος όρος ηλικίας όλων των δικαιούχων για όλο το νησί. Δίπλα στο πίνακα δημιουργήθηκε ακόμα ένας πίνακας όπου δείχνει τους δήμους του νησιού σε σειρά ανάλογη με την ηλικία των δικαιούχων από νεότερη σε μεγαλύτερη ηλικία.

ΔΗΜΟΙ ΛΕΣΒΟΙ	Μ.Ο ΗΛΙΚΙΑΣ		ΔΗΜΟΙ ΛΕΣΒΟΥ	Μ.Ο ΗΛΙΚΙΑΣ
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	57,6		ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	54,7
ΑΓΙΑΣΣΟΣ	58		ΜΗΘΥΜΝΑ	55,1
ΓΕΡΑ	57,5		ΠΕΤΡΑ	55,6
ΕΡΕΣΣΟΣ	57,1		ΠΛΩΜΑΡΙ	56
ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΛΑ	59,6		ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΡΜΗΣ	56,7
ΚΑΛΛΟΝΗ	57,2		ΕΡΕΣΣΟΣ	57,1
ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΡΜΗΣ	56,7		ΚΑΛΛΟΝΗ	57,2
ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	54,7		ΓΕΡΑ	57,5
ΜΗΘΥΜΝΑ	55,1		ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	57,6
ΜΥΤΙΛΗΝΗ	60		ΑΓΙΑΣΣΟΣ	58
ΠΕΤΡΑ	55,6		ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ	58,9
ΠΛΩΜΑΡΙ	56		ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΛΑ	59,6
ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ	58,9		ΜΥΤΙΛΗΝΗ	60
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΣΒΟΥ	<u>57,2</u>		ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΣΒΟΥ	<u>57,2</u>

Πίνακας 6. Πίνακας κατανομής του μέσου όρου ηλικίας ανά Δήμο.

Στη συνέχεια μπορούμε να απαντήσουμε τα ερωτήματα που αφορούν την ηλικία των δικαιούχων, δημιουργώντας σχέσεις με τις άλλες μεταβλητές.

Πιο αναλυτικά, αρχικά ακολουθεί ένα γράφημα που μας δείχνει την ηλικία των δικαιούχων σήμερα. Έπειτα θα δημιουργήσουμε ηλικιακές ομάδες και θα σχολιάσουμε τα αποτελέσματα τους, θα παράγουμε σχέσεις μεταξύ της ηλικίας των δικαιούχων και του φύλλου τους, ώστε να δούμε τον μέσο όρο ηλικίας των γυναικών και των αντρών και να δούμε αν οι γυναίκες είναι νεότερες ή όχι από τους άντρες αγρότες.

Το διάγραμμα αυτό μας δείχνει ότι η ηλικία κυμαίνεται όπως προαναφέραμε, από λίγο πριν τα 20 μέχρι λίγο μετά τα 100 και παρατηρούμε ότι η ηλικία των περισσότερων δικαιούχων είναι γύρω στα 50 έτη.

4.8 Κατανομή των δικαιούχων της ενιαίας ενισχύσεις σε ηλικιακές ομάδες (κλάσεις).

Επόμενο βήμα μας είναι να χωρίσουμε την ηλικία σε κλάσεις και να παρατηρήσουμε τι επικρατεί στις διάφορες ηλικιακές ομάδες.

Οι κλάσεις που θα δημιουργήσουμε είναι τρεις και αυτές είναι :

- α) 18 -39
- β) 40-64
- γ) > 65

Case Summaries						
ΕΚΤΑΣΗ						
Ηλικία_κλάσεις	N(αριθμός δικαιούχων)	Mean (M.O)	Median (Διάμεσος)	Sum (Άθροισμα)	Minimum	Maximum
18 - 39 ετών	2295	10,43204	3,79	23941,54	0,01	180,79
40 - 64 ετών	10823	5,94713	1,77	64365,79	0,01	294,97
> 65 ετών	7430	3,193581	1,53	23728,31	0,01	378,46
Total	20548	5,452387	1,77	112035,64	0,01	378,46

Πίνακας 7. Πίνακας χαρακτηριστικών των ηλικιακών ομάδων των δικαιούχων.

Ακολουθεί και ακόμα ένας διαχωρισμός της ηλικίας των δικαιούχων , αυτοί που είναι μεγαλύτεροι από τα 75 έτη και αυτοί που είναι μικρότεροι.

Ηλικία_75		ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ
< 75 ετών	N	16706
	Mean	6,15
	Median	1,89
	Minimum	0,01
	Maximum	378,46
	Std. Deviation	13,33

	% of Total N	81,30
>75 ετών	N	3842
	Mean	2,43
	Median	1,43
	Minimum	0,01
	Maximum	70,5
	Std. Deviation	3,76
	% of Total N	18,70

Πίνακας 8. Πίνακας κατανομής των δικαιούχων ανά ηλικιακή ομάδα.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα βλέπουμε πως η δεύτερη κλάση (40 -64 ετών) περιλαμβάνει τους περισσότερους δικαιούχους, όπου αυτός ο αριθμός αντιστοιχεί στο 53 % του συνόλου. Ακολουθεί η τρίτη κλάση (>65) με ποσοστό 36% και τέλος η πρώτη κλάση (18-39) με ποσοστό 11%. Αυτό οφείλεται στο ότι τη σημερινή εποχή όλο και λιγότεροι νέοι ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα και τη γεωργία.

Σε αυτό το πίνακα παρατηρούμε ότι όπως είναι αναμενόμενο στη πρώτη κλάση με δικαιούχους μικρότερους των 75 ετών, ο αριθμός τους είναι μεγαλύτερος από τη δεύτερη κλάση με τους δικαιούχους άνω των 75 ετών. Παρόλα αυτά ένα ποσοστό 20% , δηλαδή το 1/5 των αγροτών είναι σε ηλικία άνω των 75 ετών. Αυτό δηλώνει ότι άνθρωποι που έχουν βγει σε σύνταξη εξακολουθούν να ασχολούνται με τον πρωτογενή τομέα και τα αγαθά που τους παρέχει και αρνούνται να τον εγκαταλείψουν παρά το μεγάλη ηλικία τους.

4.9 Κατανομή των ηλικιακών κλάσεων με τις χρήσεις γης.

Ακολουθεί ο πίνακας 9, όπου φαίνεται η σχέση των ηλικιακών ομάδων με τις χρήσεις γης. Με βάση αυτόν τον πίνακα παρατηρούμε ότι τα περισσότερα αγροκτήματα σε όλες τις χρήσεις γης, τα έχουν οι δικαιούχοι που ανήκουν στη δεύτερη κλάση , δηλαδή αυτοί που είναι

από 40 έως 64 ετών. Στη συνέχεια ανάλογα τη χρήση της γης αλλάζει και η ηλικιακή ομάδα με τα περισσότερα αγροκτήματα.

Στα παραρτήματα επισυνάπτεται ένας πίνακας που δείχνει τη σχέση αυτών των μεταβλητών και ανάλογα τον αριθμό του δείκτη Pearson R² και το επίπεδο σημαντικότητας παρατηρούμε αν η σχέση μεταξύ των μεταβλητών είναι ισχυρή ή όχι.

Ηλικία κλάσεις		Ελιές	Αμπέλια	Βοσκότοποι	Ζωοτροφές	Καλαμπόκι	Καστανιές	Σιτηρά
18-39 ετών	N	2000	23	831	20	42	15	90
	Mean	3,17	1,42	20,33	1,45	2,67	1,96	3,79
40-64 ετών	N	10341	64	1967	59	88	50	288
	Mean	2,47	0,89	18,88	1,11	1,43	1,82	3,02
> 65 ετών	N	7210	22	674	10	24	7	101
	Mean	2,23	1,28	10,78	0,71	1,41	1,83	1,82
Total	N	<u>19551</u>	<u>109</u>	<u>3472</u>	<u>89</u>	<u>154</u>	<u>72</u>	<u>479</u>
	Mean	2,45	1,08	17,65	1,14	1,76	1,85	2,91
Ηλικία κλάσεις		Λοιπές Καλλιέργειες	Λαχανικά	Μηλιές Πορτοκαλιές	Ντομάτες	Πατάτες	Τριφύλλι	Φράουλες
18-39 ετών	N	13	57	6	24	35	25	3
	Mean	0,77	0,28	0,92	1,16	1,61	1,8	0,95
40-64 ετών	N	29	306	17	68	152	66	11
	Mean	1,22	0,29	1,09	0,95	1,36	1,40	0,38
> 65 ετών	N	10	273	12	11	20	19	4
	Mean	0,51	0,18	1,03	0,80	1,14	1,65	3,4
Total	N	<u>52</u>	<u>636</u>	<u>35</u>	<u>103</u>	<u>207</u>	<u>110</u>	<u>18</u>
	Mean	0,97	0,24	1,04	0,98	1,38	1,54	1,14

Πίνακας 9. Πίνακας κατανομής των δικαιούχων ανά χρήση γης και ηλικιακή ομάδα.

4.10 Κατανομή της ηλικίας των δικαιούχων με το φύλλο.

Ο επόμενος πίνακας αναφέρεται στη σχέση μεταξύ του φύλλου των δικαιούχων και της ηλικίας τους.

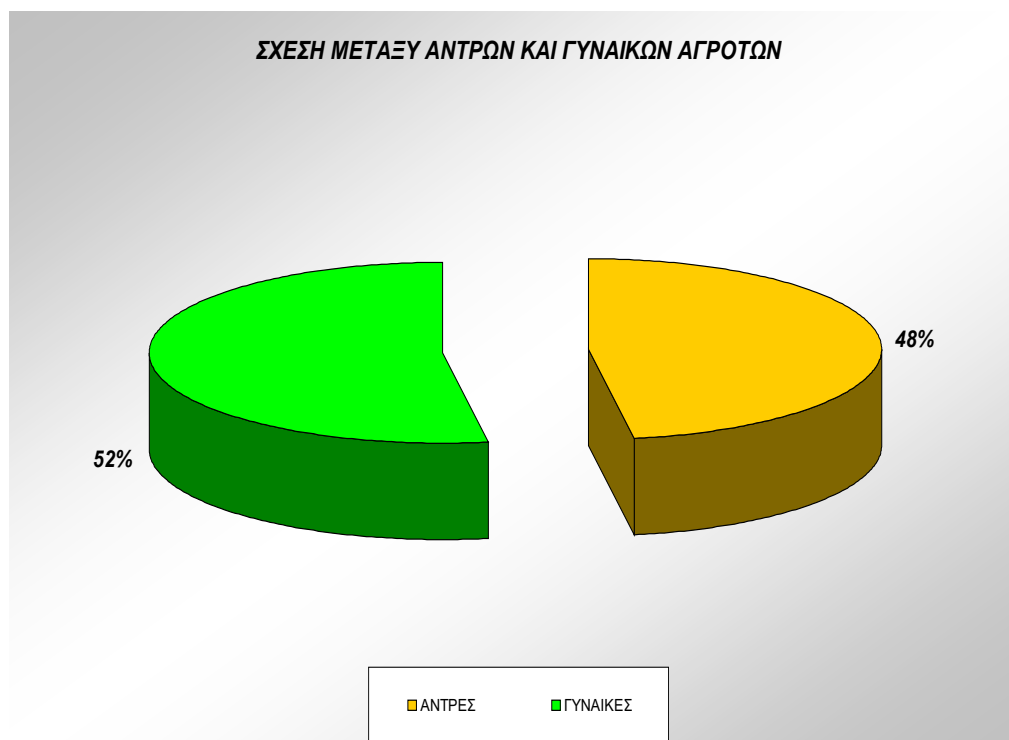
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΓΡΟΤΩΝ		
ΦΥΛΛΟ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	Μ.Ο ΗΛΙΚΙΑΣ
ΑΝΤΡΕΣ	9765	58,9
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	10744	58,5
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ	37	51,6

Πίνακας 10. Πίνακας αντιστοίχισης των δικαιούχων ανάλογα το φύλλο και το μέσο όρο της ηλικίας τους.

Στον πίνακα αυτό παρατηρούμε ότι η ηλικία των αντρών με την ηλικία των γυναικών δεν έχει σημαντική διαφορά, κυμαίνονται και τα δύο φύλλα στην ίδια ηλικία. Επίσης ο πίνακας αυτός μας δίνει και την ηλικία κληροδοτημάτων, εδώ να τονίσουμε ότι η ηλικία αυτή είναι των ανθρώπων που τους ανήκουν τα κληροδοτήματα , τα δηλώνουν και είναι υπεύθυνοι για αυτά χωρίς όμως να έχουμε περισσότερα στοιχεία για αυτούς.

Σε αυτό το πίνακα παρατηρούμε και κάτι παραπάνω, τον αριθμό των δικαιούχων αντρών και δικαιούχων γυναικών. Αυτός μας δείχνει ότι ο αριθμός των γυναικών είναι περισσότερος από ότι των αντρών. Μια διαπίστωση που μας παραξενεύει και μας κινεί το ενδιαφέρον να μάθουμε που οφείλεται αυτό. Η απάντηση είναι ότι αυτό οφείλεται στο ότι πριν 50 -60 χρόνια η Ελλάδα μόλις είχε βγει από μια μακροχρόνια περίοδο πολέμου. Όπως είναι φυσικό οι γυναίκες που δεν πολεμούσαν , κυρίως ασχολούνταν με τον πρωτογενή τομέα και τη γη. Έτσι παρέμειναν τα κομμάτια γης στο όνομα τους. Ένας ακόμη λόγος είναι η προίκα, όπου οι πατεράδες προίκιζαν τις κόρες τους με εκτάσεις γης για να τις παντρέψουν.

Ακολουθεί γράφημα όπου μας δείχνει αυτή τη σχέση και σε εικόνα.

Γράφημα 2. Γράφημα απεικόνισης τη σχέσης μεταξύ γυναικών & αντρών δικαιούχων.

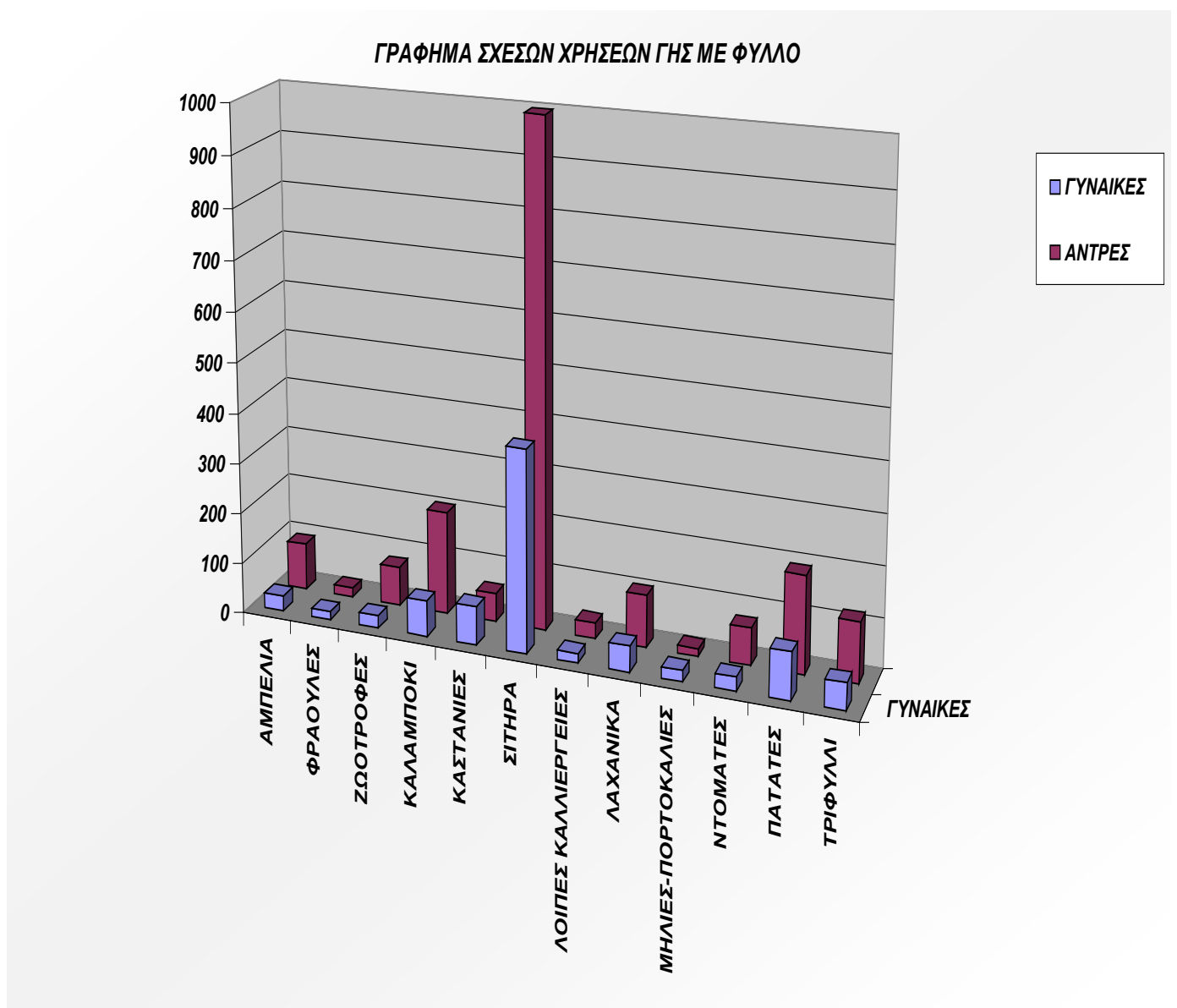
4.11 Κατανομή του φύλλου των δικαιούχων με τις χρήσεις γης.

Ακολουθεί πίνακας όπου μας δείχνει τη σχέση μεταξύ του φύλλου των δικαιούχων και των εκτάσεων των χρήσεων γης που έχουν στο όνομα τους.

ΦΥΛΛΟ	Ελιές	Αμπέλια	Βοσκότοποι	Ζωοτροφές	Καλαμπόκι	Καστανιές	Σιτηρά
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	24416	31	15492	24	71	77	399
ΑΝΤΡΕΣ	23396	93	45895	77	204	57	997
	Λοιπές Καλλιέργειες	Λαχανικά	Μηλιές _Πορτοκαλιές	Ντομάτες	Πατάτες	Τριφύλλι	Φράουλες
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	19	51	22	27	94	53	15
ΑΝΤΡΕΣ	32	103	15	74	192	120	18

Πίνακας 11. Πίνακας κατανομής των εκτάσεων χρήσεων γης ανά το φύλλο των δικαιούχων.

Όπως παρατηρούμε στο πίνακα συμπεραίνουμε ότι μπορεί οι γυναίκες να έχουν περισσότερους ελαιώνες από τους άντρες δικαιούχους όμως στις υπόλοιπες χρήσεις γης οι άντρες έχουν τη πρώτη θέση. Εκτός τις καστανιές όπου οι γυναίκες έχουν μικρή διαφορά από τους άντρες. Ακολουθεί και γράφημα όπου μας δείχνει τη σχέση αυτή συγκρίνοντας τις χρήσεις γης ανάλογα το φύλλο των δικαιούχων.

Γράφημα 4. Απεικόνιση της σχέσης των χρήσεων γης με το φύλλο των δικαιούχων.

Επίσης εδώ αξίζει να τονίσουμε ότι παρόλο που οι γυναίκες δικαιούχοι είναι περισσότερες σε αριθμό οι άντρες είναι αυτοί που έχουν τις μεγαλύτερες εκτάσεις και αυτό φαίνεται στον παρακάτω πίνακα .

ΦΥΛΛΟ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΕΚΤΑΣΗ
ΑΝΤΡΕΣ	9765	40792
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	10744	71272
ΛΟΙΠΑ & ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ	37	346,7

Πίνακας 12. Πίνακας χαρακτηριστικών των δικαιούχων στο νησί της Λέσβου.

5. Συζήτηση- Συμπεράσματα.

Στο κεφάλαιο αυτό θα συζητηθούν τα αποτελέσματα και θα προβληθούν όλα τα συμπεράσματα αυτής της εργασίας για τους δικαιούχους της ενιαίας ενίσχυσης στο νησί της Λέσβου.

Εν αρχή θα μιλήσουμε για τους δικαιούχους της ενιαίας ενίσχυσης του 2007 και τα συμπεράσματα που έχουμε για αυτούς είναι τα παρακάτω.

- Αρχικά οι δικαιούχοι για το νησί της Λέσβου ξεπερνούν τις 25.000.
- Οι περισσότεροι δικαιούχοι από αυτούς τις τάξης του 52% είναι γυναίκες.
- Η μέσος όρος της ηλικίας όλων συνολικά των δικαιούχων αντρών και γυναικών είναι 57 με 60 ετών.
- Παρόλο που οι γυναίκες είναι περισσότερες από τους άντρες , οι άντρες έχουν περισσότερες εκτάσεις από τις γυναίκες .
- Οι γυναίκες μπορεί να έχουν τους περισσότερους ελαιώνες και καστανιές σε έκταση αλλά σε όλες τις υπόλοιπες 12 χρήσεις γης οι άντρες έχουν την πρώτη θέση.
- Σύμφωνα με τις ηλικιακές κλάσεις η ομάδα ηλικίας 40- 64 ετών συγκεντρώνει την πλειοψηφία των εκμεταλλεύσεων και των εκτάσεων , στη συνέχεια ακολουθεί η ομάδα με τους δικαιούχους άνω των 65 ετών και τέλος η ομάδα με τις λιγότερες εκμεταλλεύσεις και εκτάσεις είναι η ομάδα από 18 έως 39 ετών.
- Όσον αφορά το ποιος δήμος έχει τους περισσότερους δικαιούχους αυτός είναι ο δήμος της Μυτιλήνης και στη συνέχεια ακολουθούν οι δήμοι του Πολυχνίτου, της Γέρας, της Καλλονής, του Πλωμαρίου, της Ερεσού, του

Μανταμάδου, της Αγίας Παρασκευής, της Αγιάσσου, της Λουτρόπολης Θερμής, της Ευεργέτουλας, της Πέτρας , της Μήθυμνας.

Στη συνέχεια θα μιλήσουμε για τα συμπεράσματα μας για τις χρήσεις γης και τις αντίστοιχες εκτάσεις τους. Αυτά ακολουθούν παρακάτω.

- Οι χρήσεις γης που αναφερθήκαμε σε αυτή την εργασία και υπάρχουν στη βάση της ενιαίας ενίσχυσης είναι 17 και αυτές είναι αμπέλια, βοσκότοποι, ελιές, ζωοτροφές, καλαμπόκι, καστανιές, κριθάρι, λαχανικά, μηλιές, ντομάτες, οπωροκηπευτικά, πατάτες, σανό, σιτηρά, τριφύλλι, φράουλες.
- Η εκμετάλλευση της ελιάς που είναι το κέντρο ενδιαφέροντος μας συγκεντρώνει τους περισσότερους δικαιούχους και τη δεύτερη μεγαλύτερη έκταση πάνω στο νησί και συγκεντρώνει το 42% ύστερα από τους βοσκότοπους που συγκεντρώνουν λιγότερους δικαιούχους αλλά κατέχουν τη μεγαλύτερη έκταση στο νησί της τάξης 54%. Στη συνέχεια η υπόλοιπη ελεύθερη έκταση μοιράζεται στις υπόλοιπες χρήσεις γης ανομοιογενώς σύμφωνα με τον πίνακα 1 των αποτελεσμάτων .
- Ο δήμος που συγκέντρωνε τις περισσότερες εκτάσεις των εκμεταλλεύσεων είναι ο Δήμος της Καλλονής και στη συνέχεια ακολουθούν οι δήμοι της Ερεσού, του Μανταμάδου, της Αγίας Παρασκευής, της Μυτιλήνης, της Γέρας, του Πλωμαρίου, του Πολιχνίτου, της Λουτρόπολης Θερμής , της Πέτρας , της Αγιάσσου , της Μήθυμνας , της Ευεργέτουλας. Αυτά τα συμπεράσματα (που αφορούν τους Δήμους) είναι όμως ενδεικτικά διότι υπάρχει ένα λάθος στα δεδομένα της βάσης όσον αφορά τις μετρήσεις των εκτάσεων για τους δήμους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ταλιάνης Δ. ,Θεοδωρίδης Π. ,Δούνση Α.(2000), Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου, Η ελιά στην Ελλάδα.
- Κουτσομύτη Ε. (2000) Διαρθρωτικά μέτρα της ΚΑΠ και αειφόρος ανάπτυξη στις νησιωτικές περιοχές, πρόωρη συνταξιοδότηση, νέοι αγρότες και περιβάλλον στη Λέσβο – Μεταπτυχιακή διατριβή υπόψη κύριου Σπιλάνη Γ.
- Δημητρούκας Ι. & Αποστολοπούλου Μ. (1999) Αγρότες στην Ευρώπη.
- Υπουργείο Αιγαίου (2000). Η ελαιοκαλλιέργεια στη Λέσβο τον νέο αιώνα : προβλήματα και προοπτικές του λεσβιακού ελαιολάδου.
- Γιοβάνη Χ.(1991) Σχολική εγκυκλοπαίδεια, τόμος 8 σελ 54-55.

ΠΗΓΕΣ ΙΝΤΕΡΝΕΤ

- www.opekepe.gr (είναι η σελίδα του οργανισμού του ΟΠΕΚΕΠΕ)
- www.minagric.gr/greek/agro_pol/kap/kap.htm(είναι η σελίδα της ΚΑΠ όπου αναφέρει τη πρόσφατη μεταρρύθμιση της)
- www.aueb.gr/deos/master-gr/cap.ppt (άλλη μια σελίδα με στοιχεία για την ΚΑΠ.)
- www.kkeml.gr/peasantry/kap.htm-24k
- www.wikipedia.org/wiki/Κοινή_Αγροτική_Πολιτική.
- www.archive.gr/modules.php?name=newslife=article=31-67k
- www.agrotypos.gr/arthra/arthro_06_2004.asp
- www.chiosnews.gr
- www.ornithologiki.gr/gr/kap/index.htm

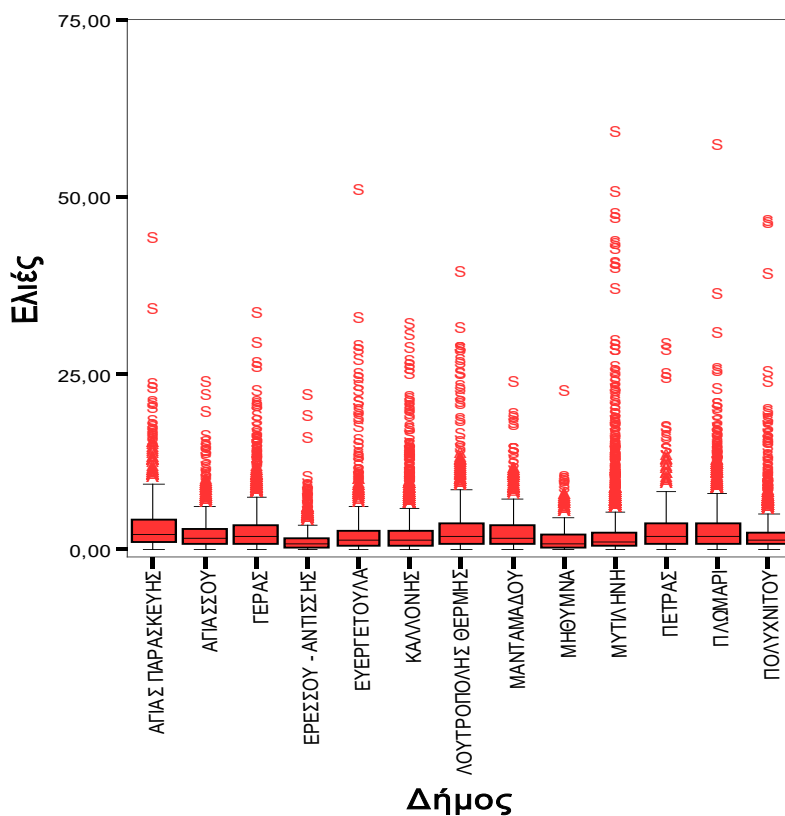
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΗΛΙΚΙΑ ΣΗΜΕΡΑ									
	Ηλικία	Frequency	Percent	Cumulative Percent		Ηλικία	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Valid	19	2	0,01	0,01	valid	62	628	2,48	61,39
	20	5	0,02	0,03		63	712	2,81	64,2
	21	7	0,03	0,06		64	627	2,48	66,68
	22	20	0,08	0,13		65	413	1,63	68,31
	23	32	0,13	0,26		66	389	1,54	69,85
	24	47	0,19	0,45		67	371	1,47	71,31
	25	57	0,23	0,67		68	494	1,95	73,27
	26	74	0,29	0,96		69	427	1,69	74,95
	27	125	0,49	1,46		70	429	1,7	76,65
	28	124	0,49	1,95		71	397	1,57	78,22
	29	159	0,63	2,58		72	450	1,78	80
	30	186	0,74	3,31		73	427	1,69	81,68
	31	200	0,79	4,1		74	424	1,68	83,36
	32	210	0,83	4,93		75	344	1,36	84,72
	33	189	0,75	5,68		76	384	1,52	86,24
	34	231	0,91	6,59		77	365	1,44	87,68
	35	264	1,04	7,63		78	398	1,57	89,25
	36	288	1,14	8,77		79	323	1,28	90,53
	37	296	1,17	9,94		80	335	1,32	91,85
	38	381	1,51	11,45		81	306	1,21	93,06
	39	336	1,33	12,78		82	320	1,26	94,33
	40	440	1,74	14,51		83	263	1,04	95,36
	41	366	1,45	15,96		84	196	0,77	96,14
	42	403	1,59	17,55		85	203	0,8	96,94
	43	422	1,67	19,22		86	175	0,69	97,63
	44	431	1,7	20,92		87	143	0,57	98,2
	45	419	1,66	22,58		88	107	0,42	98,62
	46	392	1,55	24,13		89	75	0,3	98,92
	47	442	1,75	25,88		90	51	0,2	99,12
	48	2304	9,1	34,98		91	56	0,22	99,34
	49	437	1,73	36,71		92	39	0,15	99,49
	50	487	1,92	38,63		93	22	0,09	99,58
	51	475	1,88	40,51		94	33	0,13	99,71
	52	454	1,79	42,3		95	30	0,12	99,83
	53	385	1,52	43,83		96	20	0,08	99,91
	54	422	1,67	45,49		97	7	0,03	99,94
	55	388	1,53	47,03		98	5	0,02	99,96
	56	406	1,6	48,63		99	6	0,02	99,98
	57	511	2,02	50,65		100	1	0	99,98
	58	509	2,01	52,66		101	2	0,01	99,99
	59	467	1,85	54,51		102	2	0,01	100
	60	515	2,04	56,54					
	61	598	2,36	58,91		Total	25305	100	

Πίνακας όπου δείχνει τη συχνότητα της ηλικίας των δικαιούχων για το νησί της Λέσβου, από τη βάση της ενιαίας ενίσχυσης 2007.

Δήμος		ΆθροισμαΤουδ ekt	Ελιές	Βοσκότοποι	Σιτηρά	Καλαμπόκι
ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	Mean	7,0989	3,4141	24,674	2,666	1,831
	Median	2,5000	2,2400	19,315	1,600	1,150
ΑΓΙΑΣΣΟΥ	Mean	2,8438	2,3301	10,840	1,297	2,153
	Median	1,4500	1,5500	6,010	,700	,980
ΓΕΡΑΣ	Mean	2,8487	2,6095	5,778	3,000	,700
	Median	1,8100	1,8400	2,200	3,000	,675
ΕΡΕΣΣΟΥ - ΑΝΤΙΣΣΗΣ	Mean	8,4380	1,3826	27,272	,958	1,986
	Median	1,1550	,8600	20,395	,400	1,200
ΕΥΕΡΓΕΤΟΥΛΑ	Mean	2,9169	2,3849	10,321	2,486	4,272
	Median	1,4950	1,4100	4,175	1,700	2,600
ΚΑΛΛΟΝΗΣ	Mean	5,9450	2,3230	20,550	3,889	1,715
	Median	1,5200	1,2800	15,600	1,970	1,100
ΛΟΥΤΡΟΠΟΛΗΣ ΘΕΡΜΗΣ	Mean	4,3278	3,1000	11,046	2,367	4,500
	Median	2,1750	1,9100	7,500	,150	4,500
ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ	Mean	7,7561	2,5395	22,884	5,000	1,510
	Median	2,5850	1,6500	16,000	5,000	,800
ΜΗΘΥΜΝΑ	Mean	4,8926	1,6203	17,074	,100	,433
	Median	1,2700	1,0000	12,200	,100	,500
ΜΥΤΙΛΗΝΗ	Mean	2,8284	2,2962	11,502		2,150
	Median	1,1200	1,0800	3,600		2,150
ΠΕΤΡΑΣ	Mean	5,5722	2,8637	15,748	1,263	1,100
	Median	2,3850	1,8450	10,400	,920	1,050
ΠΛΩΜΑΡΙ	Mean	3,3549	2,8856	8,812	,593	1,600
	Median	1,9150	1,9000	4,280	,300	1,600
ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ	Mean	2,6060	2,0726	9,677	2,975	,798
	Median	1,3800	1,4200	3,950	1,050	,500
Total	Mean	4,4274	2,4394	17,533	2,580	1,762
	Median	1,6000	1,4800	10,100	1,000	1,000

Πίνακας όπου μας δείχνει το μέσο όρο των εκτάσεων των χρήσεων γης ανά δήμο της Λέσβου.

Γράφημα όπου απεικονίζει την σχέση των ελαιώνων με τους δήμους της Λέσβου.

Ελιές_κλάσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	< 10 στρ.	7316	28,9	37,3	37,3
	10 - 20 στρ.	4660	18,4	23,7	61,0
	20 - 30 στρ.	2778	11,0	14,1	75,1
	30 - 40 στρ.	1550	6,1	7,9	83,0
	40 - 50 στρ.	1070	4,2	5,4	88,5
	> 50 στρ.	2262	8,9	11,5	100,0
	Total	19636	77,6	100,0	
Missing	System	5669	22,4		
Total		25305	100,0		

Πίνακας όπου μας δείχνει τη συχνότητα των ελαιώνων που συναντάμε, αν κατηγοριοποιήσουμε τις εκτάσεις των ελαιώνων σε ομάδες στρεμμάτων.